

Andra rangens val, andra rangens rapportering?

En jämförelse av lokalrapportering från Svenska och Norska val.

Författare: Erik Westergren-Mörtberg

Handledare: Bengt Johansson

Kursansvarig: Ingela Wadbring

Examensarbete i medie- och kommunikationsvetenskap
Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

2011-01-09

www.img.gu.se

Abstract

- Titel:** Andra rangens val, andra rangens rapportering? En jämförelse av lokalrapportering från Svenska och Norska val.
- Författare:** Erik Westergren-Mörtberg
- Kurs:** Examensarbete i Medie- och kommunikationsvetenskap, Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs Universitet
- Termin:** Höstterminen -10
- Handledare:** Bengt Johansson
- Antal ord:** Ca 18000 ord.
- Syfte:** Att genom en jämförelse av Svenska och Norska dagstidningars innehåll dagarna före ett lokalval, avgöra hur gemensam respektive separata valdagar påverkar lokaltidningarnas rapportering om lokalpolitiska frågor.
- Metod:** Kvantitativ metod. Textanalys av 630 artiklar från fyra tidningar från Sverige och Norge.
- Material:** Samtliga politiska artiklar från 14 nummer av fyra tidningar. Totalt 630 artiklar från 56 nummer fördelade över fyra tidningar, två från Sverige och Två från Norge.
Från Sverige:
Skaraborgs Allehanda
Borås Tidning
Från Norge:
Romerikes Blad
Fedrelandsvennen
- Resultat:** Studien visar att de norska tidningarna prioriterar kommunalvalet högre än de svenska tidningarna. Det kommunala materialet är större, högre prioriterat och mer synligt i de norska tidningarna. Fördelningen och prioriteringen av sakfrågor är ungefär densamma i samtliga tidningar och visar på en låg nivå av inblandning från rikspolitiska frågor i lokalpolitiken, men större fokus på rikspolitiska frågor i artiklar med svenska lokalpolitiker.

Innehållsförteckning

1. Executive Summary.....	4
2. Bakgrund.....	6
2.1 Tidningarna.....	7
2.2 Syfte.....	8
2.3 Frågeställningarna.....	8
3. Teori.....	9
3.1 Mediesystem.....	9
3.1.1 Tidningsindustrin.....	9
3.1.2 Politisk Parallellism.....	10
3.1.3 Professionalisering.....	10
3.1.4 Statens roll i mediesystemet.....	11
3.1.5 De Tre Modellerna.....	11
3.1.6 Den demokratiska, korporatistiska modellen.....	12
3.1.7 Mediesystemet i studien.....	12
3.2 Media och politiken.....	13
3.2.1 Mediatization och den svenska valrörelsen.....	14
3.3 Andra rangens val.....	16
4. Metod.....	17
4.1 Material.....	17
4.2 Artikelurval.....	17
4.3 Artikelanalys.....	18
4.4 Varför kvantitativ metod.....	18
4.5 Reliabilitet.....	18
5. Tidigare forskning.....	19
5.1 Kommunala valrörelser.....	19
5.1.1 Kommunalpolitikens utrymme.....	19
5.1.2 Nyheternas innehåll.....	20
5.2 Jämförelser av valrörelser.....	21
5.3 Vad vi kan vänta oss.....	21
6. Resultat.....	23
6.1 En första anblick.....	23
6.2 Betydelsen av spridning.....	24
6.3 Prioritering av lokalpolitiken.....	24
6.3.1 Ansiktet mot publiken.....	25
6.3.2 Mängden lokalpolitik.....	26
6.3.3 Bilder och synlighet.....	27
6.3.4 Bilder.....	28
6.3.5 Artikelstorlek.....	29
6.3.6 Debattartiklar.....	31
6.3.7 Ledarsidorna.....	32
6.4 Rikspolitikens påverkan på lokalvalet.....	35

6.4.1 Sakfrågor.....	35
6.4.2 Sakfrågornas fördelning.....	35
6.4.3 Svenska och norska sakfrågor.....	37
6.5 Professionalisering och Kommersialisering.....	38
6.5.1 Tabbar och valrörelsen.....	38
6.5.2 Spel i kommunalpolitiken.....	38
6.6 Ansvarsutkrävande.....	39
6.6.1 Andelen sakfrågor.....	39
6.6.2 Placeringen av kommunala sakfrågor.....	40
6.6.3 Sakfrågornas synlighet.....	41
7. Slutsatser.....	42
7.1 Uppmärksamhet och utrymme.....	42
7.2 Rikspolitiken i Lokalvalet.....	43
7.3 Valet som ett spel.....	44
8. Skilda val för kommunalpolitiken.....	45
9. Referenslista.....	46
Bilaga.....	47

1: Executive Summary

Debatten om huruvida gemensam eller skilda valdagar i Sverige är bäst har varit aktiv sedan 70-talet. I en uppsats från Göteborgs Universitet undersöks vilka effekter skilda valdagar har på lokaltidningars rapportering av lokala valrörelser genom att jämföra Norge och Sverige.

Forskningen runt rapporteringen av valrörelser har varit aktiv i Sverige under flera års tid, med många jämförelser mellan olika mediesystem och politiska system. Här kommer för första gången en jämförelse mellan svensk och norsk rapportering av kommunalvalen med målet att avgöra vilken skillnad de separata valdagarna faktiskt innebär.

Erik Westergren-Mörtberg, student vid Göteborgs Universitet, har jämfört två svenska och två norska lokaltidningar under de två veckorna innan valrörelserna år -06 i Sverige och -07 i Norge. Tidningarnas politiska rapportering har studerats i sin helhet under dessa två veckor och jämförts på flera punkter. Hur prioriteras lokalpolitiken? Påverkar nationella frågor hur lokalpolitiken rapporteras? I hur stor grad är rapporteringen av kommunalpolitiken professionaliserad och kommersialiserad?

Tidigare forskning på området antyder att likheten mellan mediesystemen borde innebära en likhet i rapporteringen. Som ett andra rangens val med lågt röstdeltagande borde det kommunala valet i Norge få lite uppmärksamhet, och påverkas av den nationella politikens prognoserande. Den norska rapporteringen antas också vara något mer kommersialiserad. Å andra sidan vet vi att lokala nyheter har högt nyhetsvärde för lokaltidningar, så frågan är öppen.

Svaret är till viss del överraskande och mycket intressant. Rapporteringen av det kommunala valet är betydligt större och högre prioriterad i de norska tidningarna än i de svenska.

På förstasidor, i ledare och nyhetsmaterial visar sig det norska kommunalpolitiska materialet vara högre prioriterat än vad som är fallet i de svenska tidningarna. Det är större, oftare försett med bild, betydligt vanligare som ledarmaterial och oftare på förstasidor.

Vad gäller inblandningen från nationell politik så fanns inga större skillnader att se som sade något om i hur stor grad nationella frågor inkräktade på kommunalpolitiken. Däremot visade de sig att norska kommunal och regionalpolitiker i betydligt mindre grad uttalade sig om nationella frågor i tidningarna än vad de svenska gjorde.

Vad gäller kommersialiserande krafter så var det något vanligare med så kallad ”game framing” i det norska nyhetsmaterialet. Å andra sidan prioriterades sådant material lägre vad gäller placering i de norska tidningarna än vad det gjorde i de svenska.

Studien gjordes på uppdrag av Bengt Johansson, professor vid JMG på Göteborgs Universitet. Den var av kvalitativ natur och genomfördes genom att koda alla aktuella artiklar enligt en förenklad version av en kodbok som använts i flera liknande studier. Alla artiklar valdes ut manuellt. Utgångspunkten har varit tidigare studier av Jesper Strömbäck, Kent Asp och Bengt Johansson, samt teoretiska perspektiv på mediasystem och rapportering av valrörelser från Jesper Strömbäck & Lynda Lee Kaid samt Daniel C. Hallin & Paolo Mancini.

2: Bakgrund

Frågan om skilda valdagar i Sverige har funnits en längre tid. Argumenten för och emot har varit många. Förespråkare för skilda valdagar menar att det skulle innebära att lokalpolitiken skulle få en chans att ta större plats i valet och därmed öka människors inflytande på sin omgivning. Belackare säger å andra sidan att det skulle bli i Sverige som i många andra länder att lokalvalen skulle bli ytterligare en spelplan för regeringspolitiken där fokus skulle hamna på att skapa en prognos inför riksdagsvalet, och att lokala frågor skulle få ännu mindre uppmärksamhet. Man oroar sig också för att valet skulle ses som mindre viktigt och att valdeltagandet skulle sjunka. Oavsett hur en framtid med skilda valdagar skulle te sig så kommer media att spela en mycket viktig roll i hur separata val till riksdag, kommun och landsting skulle komma att se ut. Skulle media lyfta fram lokala frågor eller fokusera på rikstäckande? Skulle lokalpolitiker eller riksdagspolitiker synas i tidningarna runt lokalvalet?

För att kunna göra ett informerat val i kommunalvalet behövs det en pålitlig informationskälla som kan förmedla partiernas politik till medborgarna. I vårt samhälle är det medierna som är den huvudsakliga bäraren av politiska budskap. Det är också till mycket stor del massmedierna som avgör hur politiken kommer att presenteras, vilka frågor som kommer att lyftas och om fokus ska ligga på information och sakfrågor eller på att porträttera politiken som ett spel. Således är konsekvenserna av delad eller skilda valdagar på medias rapportering en viktig demokratifråga. Det är svårt att förutse hur ett mediasystem som tenderar att bli alltmer kommersialiserat och professionaliserat skulle reagera på att anpassa sin rapportering till separata valdagar för lokala och nationella val. Frågorna är många och viktiga.

För att få svar på några av frågorna som berör detta kommer denna studie att titta på Norge, vårt grannland som har i stort sett samma mediasystem och ett snarlikt politiskt system och klimat, med skillnaden av just separata valdagar.

Det finns omfattande forskning om valrörelser som undersöker och beskriver mediasystem och politiska system och deras samspel under valrörelserna. Jesper Strömbäck har gjort flera jämförande studier av media under valrörelserna på bl.a svensk och norsk dagspress vid de nationella valen -02 och -05.¹

Däremot har i min vetenskap ingen jämförande studie som denna gjorts, där effekterna av en mindre politisk skillnad på rapporteringen av två lokalval undersöks inom två mycket lika mediasystem. Vad är egentligen effekten av skilda valdagar på medierna, och mer specifikt på den lokala dagspressen? Får lokalvalet mer eller mindre uppmärksamhet, eller skiljer det kanske inte alls? Det är dessa frågor som denna studie ämnar att försöka besvara, och ge oss en bild av hur det kunde se ut i Sverige om vi en dag går till val på olika dagar.

¹ Strömbäck och Toril Aalberg, 2008.

I denna studie kommer jag att huvudsakligen utgå ifrån och förhoppningsvis bygga vidare på de studier som gjorts av Kent Asp, Jesper Strömbäck och Lynda Kaid, Bengt Johansson, Daniel C. Hallin och Paolo Mancini.

Studien kommer att undersöka och jämföra svenska och norska lokaltidningar under tiden just före valen² för att se om någon väsentlig skillnad går att utröna. Vissa skillnader är givna, som att Norge har ett betydligt lägre deltagande i lokalvalen än Sverige³.

Vad gäller valdeltagandet faller det utanför denna studies ramar att spekulera i medias roll rörande sådana frågor, men det är värt att ha i betänkande.

2:1 Tidningarna⁴

För denna studie har fyra tidningar valts ut, två från Sverige och två från Norge, samtliga lokaltidningar. De är Skaraborgs Allehanda och Borås Tidning från Sverige och Romerikes Blad samt Fedrelandsvennen från Norge. De kommer här att presenteras kortfattat.

Skaraborgs Allehanda

Tidningen har getts ut med Skövde som huvudort sedan 1884. Sedan dess har den huvudsakligen haft borgerliga sympatier och är sedan 1984 uttalat moderat. Tidningen täcker gamla Skaraborgs län och har förutom redaktionen i Skövde lokalredaktioner i Tibro, Karlsborg, Stenstorp och Hjo. Tidningen ges ut fem dagar i veckan och hade 2009 en upplaga på 24300 enligt dagspresskollegiet.

Borås Tidning

Tidningen har sin centralredaktion i Borås och ges ut i hela Sjuhäradsbygden. Den grundades 1826 och har getts ut under olika namn sedan dess. Tidningen går ut som morgontidning sju dagar i veckan och trycks i tabloidformat. Förutom centralredaktionen i Borås har Borås Tidning också lokalredaktioner i Bollebygd, Svenljunga och Kinna. Tidningen hade enligt dagspresskollegiet 2009 en upplaga på 46900 på vardagar.

Romerikes Blad

Publiceras i Skedsmo och täcker hela Romerikedistriktet, som utgörs av 14 kommuner i Akershus fylke. Tidningen grundades 1902 och gick från att vara kvällstidning till morgontidning 1999. Därefter ges den ut sju dagar i veckan och hade 2009 en upplaga på 35800 enligt Aviskatalogen. Romerikes blad har lokalredaktioner i Jessheim och Lörenskog.

Fedrelandsvennen

Ges ut i Kristiansand och täcker Sörlandets fylke. Tidningen gick över till tabloidformat 2006. Det finns förutom centralredaktionen i Kristiansand lokalredaktioner i Fiskåtangen och Mandal. Enligt Aviskatalogen ges tidningen ut fem dagar i veckan och hade 2009 en upplaga på 39400.

² 17 sept 2006 i Sverige, 10 sept 2007 i Norge

³ 57,5% av befolkningen i valet 2007 enligt www.regeringen.no

⁴ Information från Dagspresskollegiet, Aviskatalogen, <http://sla.se/>, www.bt.se/, www.rb.no/, www.fvn.no/

2:2 Syfte

Att genom en jämförelse av Svenska och Norska dagstidningars innehåll dagarna före ett lokalval, avgöra hur gemensam respektive separata valdagar påverkar lokaltidningarnas rapportering om lokalpolitiska frågor.

2:3 Frågeställningar

Hur stor uppmärksamhet ges kommunalpolitiken i de norska respektive svenska tidningarna?
Här avses att ta reda på om skillnanden i det politiska systemet har en märkbar skillnad på hur lokalpolitiskt material prioriteras i fråga om placering, utrymme, åsiktsmaterial, bilder och andra faktorer som påverkar materialets synlighet och som reflekterar en prioritering av tidningen.

I hur stor utsträckning påverkar den nationella politiken rapporteringen av lokalpolitik?
Handlar lokalpolitiken om lokala frågor? Tillåts nationella frågor inkräkta på kommunalt material eller sätta agendan för vad som är viktigt i den kommunala rapporteringen? Vilka frågor tar kommunalpolitikerna upp?

Hur påverkas lokalvalen av den ökande kommersialieringen av media?
I hur stor grad presenteras valet som ett race, ett spel med media som poängräknare och kommentator? Innebär de separata valdagarna en märkbar skillnad i hur denna aspekt av rapporteringen av lokalvalen ser ut?

3: Teori

3:1 Mediesystem

Kortfattat kan det sägas om denna studie att det är en most similar case study som fokuserar på hur mediesystemet i två länder varierar med införandet av en skillnad i det politiska systemet, de skilda valdagarna. För att visa på att det handlar om en most similar case study måste vi använda oss av teorier om mediesystem, detta för att visa att Sveriges och Norges dagspress agerar inom samma mediesystem.

För att illustrera detta kommer jag att använda mig av teorierna presenterade i *Comparing Media Systems: Three models of media and politics*⁵

Boken lägger fram tre modeller för mediesystem som gäller för vad vi kan kalla den västerländska kulturen. I detta kapitel kommer jag att gå igenom mycket kortfattat vad de olika modellerna är och med vilka teorier de tagits fram. Därefter kommer jag att gå in mer i detalj på den modell som är relevant för min studie och försöka förklara hur denna studie skall kunna bidra till att pröva denna teori.

Hur formas ett mediesystem

Halling och Mancini intresserar sig främst för att visa hur ett mediasystem växer fram under historien och vad som gör att det växer fram på ett speciellt sätt. Av de påverkande faktorerna har dom identifierat fyra stycken som generellt verkar förklara hur ett mediesystem formas.

Dessa fyra faktorer är:⁶

- Tidningsindustrin
- Politisk Parallellism
- Professionalisering
- Statens roll i mediesystemet

Jag kommer kortfattat att förklara de 4 faktorerna nedan.

3.1.1 Tidningsindustrin

Framväxten av tidningsindustrin är självklart avgörande för hur ett mediesystem formas. Den första viktiga faktorn som avgör hur tidningsindustrin formas i en region är när massproducerade tidningar först dyker upp. I vissa fall, som nordeuropa och USA dyker de första masscirkulerade tidningarna upp i slutet av artonhundratalet eller början på nittonhundratalet. I andra områden som länderna runt Medelhavet och södra Europa sker detta inte. Det verkar också generellt sett vara så att om ett land inte utvecklade en tradition av masscirkulerade tidningar under denna tidiga period så skedde aldrig den utvecklingen alls, oavsett om landet ifråga kom ikapp rent ekonomiskt sett.

⁵ Hallin, Mancini. 2004

⁶ Hallin, Mancini, s21-50.

Det finns också ett starkt samband mellan hur tidigt de första stora tidningarna dök upp och den andra viktiga faktorn för tidningsindustrin, hur stor cirkulation tidningar har i ett land.

Exempelvis toppar Norge listan med 719,7 tidningar sålda per tusen vuxna medborgare. Jämfört med detta har Grekland, i botten av listan, 77,5 sålda tidningar per 1000 medborgare.⁷

Detta har självklart påverkat hur starkt ett mediasystem är ekonomiskt, men har också påverkat dess publik och innehåll. Generellt sett har tidningar i länder med hög cirkulation en publik från alla samhällslager och innehållet riktar sig till både politiskt ointresserade och den politiska eliten. I länder med låg cirkulation riktar sig oftast tidningarna till en politiskt intresserad elit, något som också avspeglas i innehåll och ägande, vilket är nästa faktor som tas upp.⁸

3.1.2 Politisk Parallellism.

Frågan om politisk parallellism handlar om flera faktorer men främst är det en fråga om till vilken grad mediasystemet har speglat det politiska partisystemet. Under den tidiga utvecklingen av tidningarna var i stort sett alla tidningar främst politiska verktyg, där politiker eller mäktiga organisationer stod för finanserna. Med tiden växte det dock, främst i USA, fram en kommersialiserad press som avsåg att ha så stor spridning som möjligt och att finansieras av annonser. Detta ledde till en omfattande professionalisering av den journalistkåren.⁹

I Europa däremot fortsatte utvecklingen att vara helt eller delvis politisk. I södra europa där spridningen var liten är tidningarna beroende av politisk backning för sin finansiella överlevnad. Här som i övriga europa var politiska kommentarer en väsentlig del av journalistens roll. I nordeuropa växte en allt starkare professionalisering fram hos journalistkåren och även om politiska sympatier har varit och till viss del fortfarande är en betydande del av en tidnings profil så minskar detta allt mer.¹⁰

3.1.3 Professionalisering.

En avgörande aspekt för medias roll i samhället är graden av professionalisering. Hallin och Mancini använder sig av tre kategorier för att beskriva vad professionalisering innebär för journalistiken.

Det första är graden av självständighet som journalisterna åtnjuter. Om ett yrke ska kunna beskrivas som preprofessionaliserat måste det nå någon grad av självständighet vilket innebär dels att det måste ha någon form av auktoritet över sitt yrkesutövande men också någon egenskap som särskiljer den yrkesutövande personen från resten av befolkningen. För journalister är detta problematiskt då det inte finns någon internationell konsensus om specifika kunskaper journalister skall besitta, och inte heller något klart samband mellan journalistutbildningar och en hög grad av professionalisering. Hallin och Mancini ser journalistens självständighet som en produkt främst av journalistens position, där arbetet styrs av konsensus med andra journalister när

⁷ Hallin, Mancini, s23.

⁸ Hallin, Mancini, s25.

⁹ Hallin, Mancini, s26-30.

¹⁰ Hallin, Mancini, s26.

organisationen hög självständighet, men om organisationen styrs främst av andra intressen är självständigheten låg. På så sätt måste man se på journalisters självständighet i termer av den journalistiska kåren snarare än den individuella journalisten.

Den andra faktorn som avgör graden av professionalisering är förekomsten av en gemensam uppfattning om vad som innefattar professionellt beteende. Detta inkluderar pressetik och konsensus om vad som har nyhetsvärde oavsett politisk inriktning.

I en högt professionaliserad journalistkår kan man då anta att journalister främst värderar sig själva utifrån andra journalisters omdöme snarare än kritik från andra samhällsgrupper.

Den tredje faktorn är i hur stor grad pressen ses agera för allmänhetens bästa.

Detta är en historiskt viktig faktor som har mycket med frågan om självständighet och auktoritet att göra. Då journalisten saknar formell bildning eller en klart definierad auktoritetsposition så måste han för att ses som professionell ha det förtroendet från allmänheten. Genom att konsekvent agera med allmännyttan som etisk riktlinje ges journalisten auktoritet som är svår att ifrågasätta. När en journalistkår dessutom inför kontrollmedel som pressrådet eller liknande för att garantera det allmänna förtroendet för kåren stärks professionaliseringen ytterligare.

När journalistkåren ses som att arbeta för det allmänna goda stärks också dess roll emot staten.¹¹

3.1.4 Statens roll i mediasystemet

Den mest uppenbara formen av influenser från staten är givetvis statsägda medier, men dessa är främst fokuserade på tv och radio, och endast i vissa fall på tidningar. Dock måste man ta i beaktning statens betydelse för tidningars överlevnad genom bidrag och liknande. Exempel på detta är skandinavien där staten förbinder sig att stödja vissa publikationsformer för att garantera en mångfald i medierna, men är reglerade att inte påverka innehållet i någon medieform. Annars är statens influens främst begränsad till lagstiftningar som påverkar journalister och tidningar. Exempel på detta är källskydd och så kalla de samveteslagar, samt lagar som ingriper i yttrandefriheten för att förhindra t.ex hets mot folkgrupp.¹²

3.1.5 De tre modellerna

Utifrån dessa kriterier har Hallin och Mancini tagit fram tre huvudsakliga modeller för att beskriva medier i västvärlden. Dessa är den Liberala modellen som främst existerar i USA och Storbritannien, men som verkar vara den modell som sprider sig mest. Den andra är den Polariserade Pluralistiska modellen som dominerar i södra europa och runt medelhavet. Den tredje kallas för The democratic corporatist model och dominerar i Nordeuropa och skandinavien och det är denna modell som kommer att vara relevant för studien.

Kortfattat kan sägas att den liberala modellen har starka element av professionalisering och hög cirkulation medans staten har en minimal roll och den politiska parallellismen är låg.

¹¹ Hallin, Mancini, s33-40

¹² Hallin, Mancini, s41-44

Den Polariserade Pluralistmodellen har däremot en låg cirkulation och låg nivå av professionalisering men en hög grad av statlig inblandning och politisk parallellism.

The democratic corporatist model har en hög nivå av statlig inblandning och historiskt hög politisk parallellism som dock börjat minska. Där finns också en hög grad av professionalisering och en mycket hög cirkulation.¹³

3.1.6 Den demokratiska, korporatistiska modellen

Modellen utvecklades främst inom de centraleuropeiska (förutom de länder som blev kommunistiska) och skandinaviska länderna. Historiskt sett var det en produkt av tidiga möjligheter att trycka i massproduktion och omfattande religiösa och politiska konflikter som skapade ett behov av att sprida åsikter i tryckt form. De flesta länder som innefattas av denna modell anammade demokratiska ideal på ett tidigt stadium. I modern tid har detta tagit sig uttryck i en mycket hög cirkulation och en hög nivå av professionalisering som kommit av en stark tradition att agera i det allmännas bästa och utanför den politiska elitnivån. Detta har kombinerats med stark inblandning från staten som främst syftat till att skydda tidningarnas yttrandefrihet och självständighet men också deras mångfald och överlevnad genom omfattande statliga stöd. Andra exempel på statens påverkan är lagliga skydd för källor som hindrar journalister från att uppge en anonym källa.

Konsekvenserna av detta är ett stort pressutbud med många lokala tidningar och tidningar med små upplagor som kunnat agera självständigt med en ovanligt hög grad av professionalism. Det har också resulterat i en journalistkår där politiska åsikter och kommentarer är viktiga för tidningars profil men som huvudsakligen ges uttryck i klart avskilda delar av tidningen som t.ex ledare. Det har också skapat en gemensam pressetik som är likartad genom modellens länder och ofta inkluderar pressetiska organ skapade på journalistkårens eget initiativ.

Framtiden för modellen är oklar, den höga cirkulationen i kombination med statliga medel innebär en stark ekonomi och en hög anpassningsnivå till digitala medier hjälper ekonomin. Trots detta försvinner många mindre tidningar eller tvingas slås ihop. Den liberala modellen har också allt större påverkan på journalistkåren där objektivitet och kommersiella intressen blir allt viktigare och den politiska parallellismen minskar.¹⁴

3.1.7 Mediesystemet i studien.

Denna studie berör främst hur tidningar väljer ut och hanterar politiska nyheter och för att förstå denna process i sin helhet kommer det att behövas vissa förkunskaper. Dels teorier om nyhetsurval som jag kommer att ta upp senare men också en förståelse för hur det system som ligger bakom nyhetsurvalet fungerar. Framförallt när frågan är hur en specifik politisk företeelse påverkar tidningarnas nyhetsurval blir det intressant att se detta ur ett systematiskt perspektiv.

¹³ Hallin, Mancini, s66.

¹⁴ Hallin, Mancini, s143

Vi har inom den Demokratiska korporativa modellen en historia av stark partipolitik i nyheterna, och det är i sig intressant att kontinuerligt testa modellen mot nyhetsmaterial. Men det finns också intressant att titta specifikt på den mindre pressen och den mer småskaliga politiken. Hur har pressen utvecklats med skilda valdagar jämfört med hur den ser ut med gemensamma valdagar? Gör detta skillnad på hur nyhetsvärdering och politisk rapportering ser ut inom mediasystemet? Eller är våra gemensamma journalistiska traditioner så pass rigida att rapporteringen är likartad? Oavsett så går det inte att bortse från vikten av en systematisk överblick för att helt förstå studiens implikationer

3.2.1 Media och politiken

Nu har vi tittat på hur mediasystemet vi rör oss inom fungerar, det är den oberoende variabeln i undersökningen. För att få en helhetsbild av vad det är som ska undersökas behöver vi också veta hur mediasystemet interagerar med den beroende variabeln, politiken. Medias roll i politiken går inte att förneka, men det är ett förhållande där politik och media påverkar varandra, och för att bättre förstå hur detta förhållande ser ut söker jag mig till Strömbäck och Kaid.

Strömbäck och Kaid¹⁵ presenterar två koncept för att förklara medias politiska roll, Mediated politics och Mediatized politics. Politik kan anses vara Mediated när massmedierna är den huvudsakliga kanalen för politikerna att nå medborgarna genom, och då den bild som media presenterar till allmänheten har en reell påverkan på hur folk ser på politiken. Detta ger en bild av massmedia som en förmedlare av politikernas budskap men det ger inte en fullständig bild av massmedias roll i samhället och politiken. För att närmare beskriva denna roll använder Strömbäck och Kaid termen Mediatized.

Det kan sägas finnas 4 stadier av mediatization.¹⁶

Det första stadiet är i stort sett synonymt med Mediated politics, det vill säga att det första stadiet inträffar när massmedia är den huvudsakliga kanalen för politisk information.

Det andra stadiet handlar om självständighet. Det nås när massmedierna inte längre direkt kontrolleras av utomstående krafter som politiker, partier eller liknande. Med detta inte sagt att medierna här är befriade från utomstående influenser, utan endast att dom själva har lejonparten av kontrollen över innehåll och sina egna resurser. Det innebär också att media har del i att avgöra vad som är av nyhetsvärde.

I det tredje stadiet av Mediatization har massmedierna nått en sådan status att det vi kallar medielogik växer fram. Medielogiken avser de kriterier utifrån vilka massmedier skapar nyheter, Strömbäck och Kaid citerar Altheide & Snow, 1991:

¹⁵ Election news coverage around the world, Strömbäck, Kaid, 2008

¹⁶ Strömbäck, Kaid, s2-4

A form of communication, the process through which media presents and transmit information. Elements of this form include the various media and the formats used by these media. Format consists, in part, of how material is organized, the style in which it is presented, the focus or emphasis on particular characteristics of behaviour, and the grammar of media communication.¹⁷

Det inkluderar nyhetsvärdering baserat på hur väl nyheten låter sig berättas genom narrativa tekniker som polarisering och personalisering, bland andra. Möjligheten för en nyhet att publiceras och få utrymme beror i detta stadiet mycket på hur väl anpassad den är till den rådande medielogiken, som i sin tur anpassas till vad som för närvarande är på tapeten.

I detta tredje stadiet behöver alla organisationer som söker kommunicera med medborgarna genom media anpassa sig till medielogiken, speciellt då politikerna. I detta stadiet kan ofta konflikter föreligga mellan den politiska logiken och medielogiken, då politiker tvingas formulera sin kommunikation på ett sådant sätt att den inte fullt ut tjänar sitt tänkta syfte för att överhuvudtaget få det utrymme man önskar i medierna.

I det fjärde stadiet har anpassningen till medielogiken gått så långt att den tagit över och styr andra former av logiska överväganden som politisk logik. Vikten av att synas i media tar över andra överväganden och medielogiken tillåts på så sätt att forma inte bara hur politiken presenteras men också hur den formuleras.

”Politicians might win the daily battles with the news media, by getting into the news as they wish, but end up losing the war, as standards of newsworthiness begin to become prime criteria to evaluate issues, policies, and politics.”¹⁸

3.2.2 Mediatization och den Svenska valrörelsen

I kapitlet om mediasystem har vi fastslagit under vilka förutsättningar det svenska och till stor del norska medierna arbetar. Det är i stort sett samma förutsättningar med mycket hög cirkulation av dagstidningar, starkt statligt stöd och vissa partipolitiska strömningar. Framträdande public service, framförallt i radio och tv. Hög grad av professionalisering inom alla medieformaten och hög tryckfrihet. En historiskt låg grad av kommersialisering av medierna som går mot ökad kommersialisering. Alla dessa faktorer och fler spelar in nu när vi tittar närmre på hur den svenska valrörelsen ser ut.

De senaste decennierna har sett en stor förändring i det att svenska medier frångått de starka banden till politikerna och nått en högre grad av kommersialisering och professionalism. Detta till trots så finns det fortfarande fokus på valrörelsen och politiska nyheter inför val. Sannolikheten är dock hög att detta är på huvudsakligen kommersiella grunder snarare än

¹⁷ Strömbäck, Kaid, s3. Citerat från Altheide&Snow 1991.

¹⁸ Strömbäck, Kaid, s4. Citerat från Cook, 2005.

ideologiska eller professionella. Detta avspeglas i att majoriteten av alla tidningar övergått till ett tabloidformat, något som i Dagens nyheter antagligen var delaktigt till varför nyheter om valrörelsen föll med 42% mellan 2002 och 2006.¹⁹ Det är också värt att nämna att Europaparlamentsvalet fick ungefär 25% av den uppmärksamhet som gavs de nationella valen.

This indicates that it has become more important than previously for the news media to consider the attention-grabbing potential of politically relevant news when deciding what to cover and how to cover it. It is not only the intrinsic importance of potential news that matters, whether the potential news is important, relatively cheap to cover, and at the same time can be told in a way that is competitive in the struggle to capture a wide audience.²⁰

En effekt av mediatization I medier är tendensen att framställa politiken som ett spel, med fokus på vinnare och förlorare och stort pådrag runt allt som kan lyftas fram som en skandal eller ett politiskt misstag. Det finns ingen omfattande tradition av att studera den typen av mediafokus i Sverige, de studier som finns börjar med valet 1998. Där visas det att media gärna och ofta porträtterar politiken som ett spel, men att i public service-tv och i dagspressen så har fokus på sakfrågor dominerat. Tendensen är dock att det i alla medier finns en ökande fokus på politiken som spel²¹, och att så många som 54 procent av de politiska artiklarna i dagspressen under valrörelsen 2006 på något sätt var dramatiserade.

Ett av de främsta verktygen i att porträttera politiken som ett spel är användandet av opinionsundersökningar. Det vanligaste ämnet för en opinionsundersökning är partipreferens och vad man tyckte om olika tv-sända debatter. De flesta av opinionsundersökningarna beställs av media. Pålitligheten i dessa undersökningar är ofta låg då man ofta undviker att publicera bl.a felmarginaler. Det viktiga för media är dock att opinionsundersökningar är relativt billiga och mycket lätta att rapportera om. Uppställningen av siffror gör det lätt att porträttera politiker som vinnare eller förlorare. En annan viktig aspekt är att opinionsundersökningarna ger journalisterna ett sken av objektivitet som grund för spekulationer om valet och politikerna.²²

Denna hållning hos den svenska journalistkåren beskrivs av Strömbäck som en tolkande journalistisk stil. Enligt honom tar svenska journalister på sig att själva bestämma vad som är det relevanta i politikernas uttalanden och vilka frågor som är viktiga att lyfta. Här finner vi konflikten från det tredje stadiet av Mediatization där politiker finner sig tvingas anpassa sig och försöka att själva sätta agendan. I undersökningar²³ har det visat sig att politiker från de större partierna känner att de själva sätter agendan och att de flesta journalister höll med, så dock inte

¹⁹ Strömbäck, Kaid, s165.

²⁰ Strömbäck, Kaid, s165

²¹ Folke Johansson, 2010, s25.

²² Strömbäck, Kaid, s169.

²³ Nord, Strömbäck 2003.

de mindre partierna. Däremot kom de flesta politiker och journalister överens om att media utövade mycket stor kontroll över politiken genom medielogiken och att journalister hade lika mycket eller mer influens över medborgarnas bild av politiken och samhället som politikerna.

3.3 Andra rangens val

Ovan nämndes kortfattat hur EU-parlamentsvalet fick betydligt mindre uppmärksamhet än t.ex. det nationella valet. Detta beror på att det är vad Johansson beskriver som ett Second Order Election, andra rangens val.²⁴

Johansson utgår ifrån Karlheinz Reif och Herman Schmitt när han beskriver första och andra rangens val. Ett första rangens val är ett val som avgör hur ett land skall styras genom att tillsätta de högsta politiska ämbetena. Ett andra rangens val ses då som mindre viktigt eftersom det tillsätter ämbeten på lägre politiska nivåer.

Det som kännetecknar ett andra rangens val tenderar då att vara lägre valdeltagande, men också att valresultatet speglar populariteten av de nationella politiska partierna. I andra rangens val brukar man också kunna se ett fall i de styrande partiernas popularitet vilket har lett till att de ofta uppmärksammas som barometerval inför kommande första rangens val. Det finns också en tendens för mindre missnöjespartier att tjäna på denna fallande popularitet hos de styrande partierna genom att ta hem röster i andra rangens val.

Denna studie kommer att undersöka två andra rangens val, lokalvalen i Sverige och Norge. I Sverige sammanfaller detta andra rangens val med ett första rangens val, men i Norge står detta andra rangens val för sig själv. Frågan är om dessa karkatärsdrag hos andra rangens val kommer att avspeglas i den lokala rapporteringen av valen. Det vi borde kunna förvänta oss att se är att de lokala valen diskuteras utifrån deras innebörd för de nationella valen, och att de svenska tidningarna prioriterar nationellt material över det lokala. I de norska tidningarna Kan vi förvänta oss mindre politiskt material än i de svenska, frågan är om vi kommer att se mer eller mindre inblandning av nationell politik i de norska tidningarna.

²⁴ Bengt Johansson, artikel. 2008.

4. Metod

För att så kortfattat som möjligt beskriva denna studie kan man uttrycka den som en jämförande most-similar-case studie genom kvantitativ innehållsanalys.

Målet är att jämföra två närmast identiska mediasystems rapportering av valrörelser inom två politiska system som är i det närmaste identiska förutom just skillnaden att det ena, det Norska, har separata valdagar (2 års mellanrum) för lokala och rikstäckande val, och det andra, det Svenska, har alla val på samma dag.

4.1 Material

För att göra denna jämförelse har fyra tidningar valts ut för att jämföras, två svenska och två norska lokaltidningar. Från Sverige valdes Skaraborgs Allehanda och Borås Tidning, materialinsamlingen omfattar de 14 exemplar som trycktes under den närmaste tiden fram till valet år 2006, som inträffade den 17 september. Valet av tidningar i Sverige var relativt godtyckligt, det enda kravet var att det skulle vara två lokala dagstidningar och valet baserades på en omedelbar tillgänglighet av materialet som medgav en tidig provkodning.

De norska tidningarna valdes ut med hjälp av rekommendationer från Erik Wilberg²⁵ i Norge, då jag saknade tillräcklig kunskap om Norska tidningar för att göra ett urval som någotsånär motsvarar de Svenska tidningarna. Valet föll på Romerikes blad och Fedrelandsvennen.

Materialet består av de 14 tidningar som utkom närmast lokalvalet 2007, som inträffade den 10 september.

Materialet består således av 56 tidningar, samtliga lästa och kodade från mikrofilm från KTB Göteborg och Nasjonalbiblioteket i Oslo.

4.2 Artikelurval

Då ämnet för undersökningen är valdagarna så begränsades materialinsamlingen till politiska artiklar, inkluderande ledare, samtliga nyhetsartiklar och debattartiklar. Fokus ligger på nyhetsmaterialet med vissa analyser gjorda på åsiktsmaterial.

Materialinsamlingen föregicks av skapandet av en kodbok där ett antal variabler fastslogs som mest relevanta att undersöka. De viktigaste av dessa var: Huvudaktör i artikeln, Vilket sakområde som behandlades, Huvudansvarig aktör för ansvarsområdet, placering i tidningen och artikelns storlek och synlighet vilket inkluderade förekomsten av bild och huvudaktör i bild.

För att en artikel skulle väljas ut till materialet behövde den ha en huvudaktör som klart kunde delas in under följande fyra kategorier: EU-Politiker, Rikspolitiker, Regionalpolitiker eller Kommunalpolitiker. Om ingen aktör från dessa kategorier närvarade kunde en artikel tas med i materialet om dess huvudsakfråga klart och tydligt föll under något av ansvarsområdena för: EU, Riksdagen, Regionen eller kommunen. Enstaka undantag där inget av dessa var applicerbart gjordes då en artikel berörde en ideologisk eller politisk fråga som stod i klar koppling till valet.

²⁵ <http://www.erikwilberg.no/>

Totalt uppgår materialet till ca 600 artiklar. Jämförelserna av det kodade materialet gjordes i SPSS.

Det fullständiga kodschemat med variabelförklaringar ingår i bilagan.

4.3 Artikelanalys

Centralt för de utvalda artiklarna var det huvudsakliga ansvarsområdet, uppdelat i fyra kategorier, EU, Riks, Region och Kommun. Det är genom denna variabel som jag avgör om en artikel skall räknas som kommunalpolitik eller ett annat ämne. Flera av de andra variablerna spelar in i denna, och viss subjektivitet ingår i urvalet, då det faller på mig att väga olika aktörer och sakfrågor för att bedöma vilken kategori en artikel faller under. Analysen görs enligt huvudandelsmetoden där den klassifieras genom vad den i huvudsak handlar om. Bedömningen utgår ifrån såväl rubrik som brödtext och ingress. Kommunala frågor utgår ifrån tidningens spridningsområde och generellt kommunala frågor som inte direkt applicerar på någon av spridningskommunerna räknas som nationellt material.²⁶

4.4 Varför kvantitativ metod?

I inledningen av arbetet planerade jag att använda mig av både kvantitativ och kvalitativ analys för att komma in på djupet i materialet. Detta uteslöts dock snabbt av flera anledningar. Först och främst är materialmängden alltför stor för att behandla kvalitativt på den tid jag har att slutföra studien, här är jag tvungen att arbeta kvantitativt för de fördelar det ger i mängden av material som kan behandlas.

Ämnet ger sig också till en kvantitativ undersökning då det erbjuder flera klart och tydligt definierade kategorier, som politiker på olika nivåer. Det erbjuder också vissa utmaningar då läsningen kan lyfta fram frågor som är svårare att kategorisera som viktiga, t.ex kan en nyhet om en fabriks framtid falla utanför urvalet i tidigare artiklar men senare lyftas fram som en valfråga. Viss tolkning av innehållet måste alltid göras även här.

Dock finns det en stor hjälp i det faktum att det gjorts omfattande snarlika studier vars variabler i stort är överförbara till denna studie. För att öka jämförbarheten är även mitt kodschema i stora delar baserat på tidigare studier, mest noterbart sakfrågorna som bör vara helt jämförbara med tidigare studier.

4.5 Reliabilitet

Det främsta stödet för denna studies reliabilitet ligger i jämförbarheten med tidigare liknande studier, men även i att den är lätt replikerbar. Varje artikel går att återfinna, dock med visst arbete då ett system för precis identifikation var opraktiskt. För att öka reliabiliteten och till viss del överbrygga denna brist har jag gjort en omkodning av ca 5% av materialet, 35 artiklar. Resultatet var tre avvikande variabler från de 420 som omkodades, totalt 0,7% av de kodade variablerna. Överfört till hela materialet motsvarar det ungefär 10 artiklar.

²⁶ Asp, Johansson, Nilson, 2000.

5. Tidigare forskning

5.1 Kommunala valrörelser

”Att studera kommunala valrörelser är nästan uteslutande en svensk företeelse.”²⁷

Som antyds ovan så finns det en del material att ta del av för att skapa sig en förståelse av den svenska kommunala valrörelsen. I denna studie är vissa infallsvinklar mer intressanta än andra, och det som är viktigast att ta med sig från tidigare studier i det här fallet är: hur stort medialt utrymme ges den kommunala politiken och är det material som lyfts fram som kommunala politiska nyheter tillräckligt för att ge väljarna möjlighet att ta ställning i kommunvalet. Bengt Johansson publicerade 2001 en undersökning som en del av 1999 års författningsutredning om skilda valdagar och vårval som avser att svara på dessa frågor.

5.1.1 Kommunalpolitikens utrymme.

Det första som kan sägas utifrån studierna som gjorts är att kommunalpolitiken har ökat både innehållsmässigt och andelsmässigt i dagspressen sedan Sverige införde den enskilda valdagen 1970, med undantag för -79.²⁸ Detta gäller dock också för all politik, trenden har varit att politik har ökat sitt nyhetsvärde från val till val. I denna studie gavs kommunalpolitiken ca en tredjedel av alla politiska nyheter under valrörelsebevakningen. Värt att nämna är också att ledare även i lokaltidningar tenderar att handla om nationella frågor.

Man kan visserligen anföra ett ökat sidantal i tidningarna som en anledning till den ökade mängden politik, men det förklarar inte andelsökningarna. Johansson lyfter fram fyra förklaringar till detta:²⁹

Den första är ökningen i kommunernas ansvarsområden som gör att det helt enkelt finns mer för kommunerna att göra som tidningarna kan skriva om.

Den andra anledningen är att den kommunala politiken i allt större utsträckning är partipolitiserad, något som lett till större åsiktspridning och fler konflikter. Dessutom har det kommunala partibidraget gjort det möjligt för kommunpartierna att driva en mer omfattande valkampanj.

Den tredje förklaringen tar upp tidningarnas organisation, där majoriteten av resurserna finns på centralredaktionen vilket gör att fokus hamnar i utgivningskommunen och mindre på omkringliggande kommuner. Effekten blir att tidningar som bevakar många kommuner får en mindre andel kommunala nyheter, medan små tidningar som bevakar få kommuner får en hög andel kommunala nyheter.

Den fjärde faktorn har att göra med nyhetsvärde. Det är väl dokumenterat att lokala nyheter har

²⁷ Bengt Johansson, -01, s183

²⁸ Johansson (Henric Oscarsson, red), -01, s183

²⁹ Johansson, s187-188

högt läsvärde för tidningens läsare. Det kopplas också till behovet att sälja annonsplats för att klara ekonomin, då en hög hushållstäckning innebär högre inkomster från annonserna. Lokala nyheter är då ett bra konkurrensmedel.

5.1.2 Nyheternas innehåll

Kommunalpolitiken får som sagt ca 33-44 procent av det politiska utrymmet i landsortspressen. Det är också viktigt att veta vad för politiskt material det är som presenteras och om det utifrån detta material är möjligt för medborgarna att fatta informerade beslut om valet.

Ett av problemen är att lokaltidningarna ofta täcker flera kommuner och att huvudfokus då faller på utgivningsorten. Det innebär självklart att många av läsarna kommer att lära sig om kommunalpolitik som inte berör dem. Det stora antalet valrörelser som skall täckas blir då ett av problemen som är viktigt att titta på när det gäller lokaltidningarnas förmåga att informera sina läsare. Analyser gjorda på svensk landsortspress visar en tendens att fokusera på utgivningsorten.³⁰ En förklaring till detta är givetvis att huvuddelen av läsarna ofta finns i centralorten. Undersökningen visar också att i vissa fall var fördelningen av kommunalpolitiska nyheter över kommunerna nära relaterad till antalet läsare från kommunen. När det gäller fördelningen av kommunalpolitiska nyheter är då förmågan att orientera sig i valet via tidningarna mycket olika beroende på vart man bor. Sett i förhållande till rikspolitiska nyheter som är ungefär lika relevanta överallt så finns det betydligt sämre möjligheter för många att orientera sig i kommunvalet.

Den andra stora faktorn när det gäller innehåll är vilken typ av kommunalpolitik som presenteras. Det vanligen debatterade problemet är ifall valrörelsen som företeelse tar över utrymme från sakfrågor och då gör det svårare att orientera sig i valet. Allt av opinionsundersökningar, fokus på personer, kampanjstrategier och liknande kan sägas höra till valrörelsen som företeelse. 2001, då rapporten gavs ut var fortfarande sakfrågor dominerande i lokalpressen, som lägst 55 procent av materialet. Men trenden är att sakfrågor får ge mer utrymme åt kampanjfrågor även i lokalpressen. Statistik är dock problematisk att föra här då en enskild händelse som en skandal kan innebära en mycket stor mängd skrivelser av kampanjpolitisk typ där annars sakfrågor hade dominerat. Viljan att jaga en skandal är givetvis talande i sig men det är viktigt att veta hur stor skillnad det kan vara från val till val i en tidning. Detta är också relevant i min egen studie då en av de undersökta tidningarna fokuserar mycket på en skandal som skedde inom deras rapporteringsområde.

En annan viktig fråga är huruvida de kommunala sakfrågorna speglar de nationella sakfrågorna i media. Johanssons studie visar att så inte verkar vara fallet. Viktigt i nationella frågor verkar vara ekonomi, sysselsättning, EU och skattefrågor. I lokalnyheterna dominerar dock Regionala och kommunala frågor, kultur och fritid, vård och skola. Även stadsplanering har högt lokalt nyhetsvärde. Johansson drar slutsatsen att den kommunala valrörelsen i media liknar kommunalrapporteringen som den ser ut till vardags, och att rapporteringen av lokalpolitiken är

³⁰ Johansson, s200

5.2 Jämförelser av valrörelser

I teorikapitlet gick jag igenom Jesper Strömbäck och Lynda Kaid's teori om hur mediasystem interagerar med politiken. Strömbäck har också gjort flera jämförelser mellan olika mediasystem där han undersökt och jämfört hur olika mediasystem rapporterar från valrörelser.

Strömbäck gjorde 2008 en studie av den svenska och den norska nationella valrörelsen från 2002 och 2005 baserad i förstasidesartiklar från ledande nationella tidningar. Huvudfokus i denna studie var hur media porträtterade valrörelserna, utifrån ett spelperspektiv med opinionmätningar och liknande, från ett personifierande perspektiv med fokus på politikerna själva eller från ett antal andra olika perspektiv.

Utifrån denna studie konstaterade Strömbäck att de norska tidningarna hade en något större tendens att beskriva politiken i spelstermer och att den svenska dagspressen tenderade att vara mer tolkande och spekulativ.³²

Detta är värt att ha i åtanke i denna studie då en av frågorna som undersöks är just kommersialiseringen av media som karaktäriseras av en ökad fokus på spelperspektivet, och då saktighet också tas upp.

Till skillnad från Strömbäck's studie tar denna studie upp frågan hur en mindre skillnad i det politiska systemet påverkar mediasystemet, och fokus ligger på det kommunala valet. Jag utgår dock från samma hypotes som Strömbäck:

”Thus, the main hypothesis

is that similar political and media systems will produce similar news coverage.”³³

5.3 Vad vi kan förvänta oss

Som påpekats är det en rimlig hypotes att liknande politiska och mediasystem borde skapa liknande nyhetsmaterial. Strömbäck fastslog dock i sin studie att de norska nationella dagstidningarna hade större fokus på spelstermer. Detta är dock inte en studie av nationella media, och det finns anledning att tro att spelstermer är mindre vanliga i kommunalrapportering.³⁴

Däremot är det en fråga som är intressant att undersöka, kommer vi att se mer eller mindre, eller lika mycket spelinriktad rapportering i de norska tidningarna?

Om vi utgår från teorin om andra rangens val kan vi också vänta oss att det norska valet till viss grad avspeglar den norska nationella valrörelsen, och att rapporteringen om den kommunala och regionala valrörelsen i de norska tidningarna är mindre än rapporteringen från det gemensamma svenska valet. Möjligheten är att mängden material som täcker lokalvalen kommer att vara

³¹ Johansson, s207.

³² Election News Coverage in Democratic Corporatist Countries: A Comparative Study of Sweden and Norway, Jesper Strömbäck and Toril Aalberg. 2008.

³³ Strömbäck, Aalberg, -08.

³⁴ Bengt Johansson. -01, s215.

någotsånär lika i alla tidningarna, men det finns flera faktorer som påverkar här. Om vi utgår ifrån norska valsiffror vet vi att färre röstar i norska lokalval än i de svenska, med det måttet borde medias prioritering av kommunala politiska nyheter vara lägre i de norska tidningarna. Men en annan faktor som spelar in är självklart att inget riksdagsval pågår i Norge under tiden studien undersöker, kan detta påverka och ge den kommunala politiken mer utrymme? Vi har redan etablerat att lokala nyheter har högt nyhetsvärde för lokaltidningar³⁵, hur detta påverkar rapporteringen från det norska lokalvalet återstår att se.

³⁵ Bengt Johansson (Folke Johansson red), s15.

6. Resultat

6.1 En första anblick

Vid analysen av det insamlade materialet har dyker det upp ett flertal anmärkningsvärda skillnader mellan de svenska och norska artiklarna. De största och mest väntade skillnaderna låg i antalet politiska artiklar och i förekomsten av artiklar som huvudsakligen handlade om nationell politik. De norska tidningarna nådda endast upp till ca två tredjedelar av det svenska materialet vilket inte är överraskande. Däremot är mängden av artiklar som handlade om nationella frågor i Norge mer iögonafallande, 26 artiklar mot 191 i svenska tidningar. Detta är uppseendeväckande i sig i ett land där man talar om att nationella frågor tar över lokalvalet och att nationella politiker syns mer än lokala. Ser vi till förekomsten av nationella politiker i tidningarna; 32 tillfällen då en nationell politiker är huvudaktör, verkar det åtminstone som om lokaltidningarna inte upplåter sig till arena för nationella politiker och den nationella regeringsfrågan.

Detta första intryck förstärks om vi tittar på hur ofta kommunalpolitiker figurerar i norska jämte svenska artiklar. I de svenska tidningar som undersökts ses kommunalpolitiker som huvudaktörer i 42% av artiklarna, exakt detsamma som rikspolitiker. I de norska tidningarna är kommunalpolitiker huvudaktörer i 75,6% av artiklarna, mot 12% rikspolitiker.³⁶ Som första observation antyder detta att de skilda valdagarna kan innebära en betydande skillnad i lokalpressens inställning till kommunalpolitiken.

Huvudaktörer i artiklar fördelade över tidningar. (resultat i procent. N=630.)						
Tidning	Ingen politisk aktör	EU-Politiker	Riks-Politiker	Regional politiker	Kommunal politiker	Total
Skaraborgs allehanda	11,1	0	27,2	5,6	56,1	100
Borås Tidning	6	1,6	56,5	7,6	28,3	100
Romerikes Blad	3,6	0	16,1	8,0	72,3	100
Fedrelandsvennen	7,8	0	9,1	5,2	77,9	100
Total	7,5	0,5	29,4	6,5	56,2	100

Fig. 1 En jämn fördelning av kommunalpolitiker i de norska tidningarna. Betydligt större fokus på Rikspolitiker i Borås Tidning än någon annan tidning, ev på grund av att den täcker en större stad.

³⁶ Se Fig.1

6.2 Betydelsen av spridning

Vi vet sedan tidigare att lokala nyheter har ett högt nyhetsvärde för en lokaltidning och att detta innebär en högre koncentration av lokala nyheter i en liten lokaltidning än i en landstäckande tidning.³⁷ Det är en del av förklaringen, en annan kan vara att de norska tidningarna verkar täcka andra kommuner än utgivningsorten i större utsträckning än svenska. 24% av artiklarna i de svenska tidningarna täckte politik på andra lokala orter än utgivningsorten, jämfört med 54,9% i Norge. En av förklaringarna till detta kan vara att de norska tidningarna täcker betydligt fler kommuner än vad de svenska gör, 43 kommuner mot de svenska tidningarnas 21, vilket uppenbarligen ger fler valrörelser att rapportera om. Alla kommunerna har inte en egen del i någon av tidningarna eller en lokalredaktion, men större fokus läggs på omkringliggande kommuner i de norska tidningarna. På den här frågan finns det många faktorer som spelar in, tidningens spridningsområde är viktigt, täckningsområdet definierar till stor del spridningen. Men också frågor om ekonomiska förutsättningar avgör hur många kommuner en tidning rimligtvis kan täcka effektivt. Ju större täckning desto attraktivare blir tidningen för annonsörer vilket kan motivera ökad fokus på ett större antal små kommuner och deras politiska debatt. Utrymmes frågan spelar också in i detta och kan rimligtvis påverka hur stor andel av innehållet som rör kommunalpolitiken. Ju fler kommuner en tidning täcker desto mer material är det sannolikt kommer att samlas in, egna kommundelar i tidningen är av layoutskäl oftast fasta schemalagda förekomster, även om sidantalet varierar. Således finns det alltid ett behov av att rapportera från dessa kommuner, vilket vidmakthåller spridningen och gör det mycket sannolikt att det kommer att rapporteras från alla kommunala valrörelser där tidningen har en redaktion. Innebörden av detta är att ju fler kommuner som täcks desto mer osannolikt är det att kommunala valrörelser nyhetsvärde övertrumpas av andra nyhetsvärdiga händelser i utgivningsorten.

6.3 Prioritering av lokalpolitiken

För att få mer insikt i hur tidningarna prioriterar lokalt material kan man titta på artiklarnas placering i tidningen. I denna studie har jag tittat på fyra variabler för placering i tidning, förstasida, ledare, debattartikel och övriga, som då innefattar all övrig inlaga som inte är reklam eller insändare. Därefter är artiklarna inordnade under ansvarsområde, antingen EU, nationell politik, regionalpolitik kommunpolitik eller annat. Indelningen är baserad på artikelns beskrivning av huvudaktör och på vilken nivå sakfrågan diskuteras. Således kan en fråga som vanligtvis förknippas med nationell politik hamna under det kommunala ansvarsområdet om det är på den kommunala nivån frågan behandlas, eventuellt också om frågan lyfts av en kommunalpolitiker som en del av t.ex en kommunal valkampanj.

³⁷ Bengt Johansson (Nära Nyheter, Kent Asp, Bengt Johansson, Larsåke Larsson.) 1997. s45.

6.3.1 Ansiktet mot publiken

Det första jag vill titta på är förstasidesmaterial. Det är här tidningarna placerar det material det finner mest nyhetsvärdigt, det de vill visa för sina läsare som speciellt viktigt, ansiktet mot publiken om man så vill. Av materialet att döma är politiskt material i allmänhet intressant att placera på förstasidan, då totalt 73% av studiens 56 förstasidor bar en artikel om politik. Sett som en avspiegling av tidningens nyhetsvärdering så verkar de norska tidningarna prioritera kommunalpolitik högt med 15 framsidesnyheter om kommunalpolitik och en om nationell politik. I de svenska tidningarna var skillanderna mindre, med nio framsidesnyheter om kommunalpolitik och 15 om nationell politik. Regionalpolitiken var knappt omnämnd, två svenska mot en norsk framsidesnyhet, något som speglar det utrymme som vanligtvis ges regionalpolitik i media.³⁸ Nästan alla artiklar som fick framsidesutrymme presenterades också med bild och stort utrymme i tidningen. Eftersom studien täcker den senare perioden av valrörelserna är det inget underligt i att politiken får utrymme på förstasidorna i sig. Fördelningen i de svenska tidningarna är heller inte speciellt överraskande, med ett visst övertag för rikspolitiska frågor. Det intressanta ligger i de norska tidningarnas prioritering. Att kommunalvalet inte har samma tyngd i nyhetsvärdet som det svenska delade valet är inte så konstigt, men det är anmärkningsvärt att den norska kommunalpolitiken är så likvärdig med den svenska rikspolitiken. Skall man däremot se till hur mycket utrymme kommunala nyheter fått i tidigare studier så är det märkbart mindre kommunala nyheter eller politiska nyheter överhuvudtaget på förstasidan än vad dessa studier visar. Dessa studier var dock gjord på Göteborgsposten, en betydligt större tidning. Detta är något att betänka i alla jämförelser med tidigare forskning i denna studie, då det mesta av den antingen helt eller delvis gjorts på tidningar vars förutsättningar varierat på viktiga punkter. Med detta i åtanke är det intressant att se att så få kommunalpolitiska artiklar kommer upp på framsidan när kommunalpolitiken antas vara viktigare för små lokaltidningar än för större tidningar. I Nära Nyheter ges antalet kommunala förstasidesnyheter som 1,5 per tidning, betydligt högre än vad som ses i samtliga dessa tidningar, men framför allt är det anmärkningsvärt i de svenska tidningarna. Visserligen är siffran 1,5 tagen från 1994 års valrörelse, men då den dokumenterades var den en del av en stadigt stigande trend där allt fler lokalpolitiska nyheter fick plats på förstasidan. Frågan är då om den trenden har vänt eller om dessa små lokaltidningar av någon anledning avviker från de större tidningarnas värdering av förstasidesmaterial.

³⁸ Bengt Johansson (Folke Johansson red.) 2008, s12

6.3.2 Mängden lokalpolitik

Denna studie har inte gjort något försök att mäta andelen politiskt material emot opolitiskt material i tidningarna som undersökts. Därför är det svårt att göra några självklara uttalanden om hur politiskt material, och mer specifikt lokalpolitiskt material prioriteras av tidningarna. Tidigare studier ger oss dock ett riktmärke då de pekar mot att opolitiskt lokalt material tenderar att få mer utrymme än lokalpolitiskt material, något som på en intuitiv nivå stärkts under läsningen av de tidningar som täcks av studien. Så när vi tittar på hur stor mängd politiskt material som är tillgängligt görs det utan att kunna relatera det till tidningarnas totala omfång. Vissa jämförelser ger sig därför inte lätt till slutsatser och generaliseringar, t.ex den totala mängden lokalpolitiska artiklar i de svenska respektive norska tidningarna kan påverkas av tidningarnas omfång och resurser, data som inte finns med i studien. Fokus läggs därför på relationen mellan rikspolitiskt och lokalpolitiskt material i tidningarna.

Det är dock värt att nämna att mängden lokalpolitiskt material i de norska tidningarna vida översteg det i de svenska, 80% av artiklarna handlade om frågor som föll inom kommunpolitiskt ansvar i de norska tidningarna, gentemot 38,5% i de svenska. Regionalpolitiska artiklar var ungefär jämbördiga i alla tidningar, med 6,6% i de svenska emot 7,9% i de norska.

En så stor skillnad i mängden lokalpolitiskt material är svårt att förklara med variationer mellan tidningarnas layout och omfång, som inte är påtagligt stort, då alla tidningar använder tabloidformatet och har ungefär likvärdigt sidantal.

Övervikten för det lokalpolitiska innehållet i den norska tidningarna blir än tydligare när man räknar in mängden rikspolitiskt material. I de svenska tidningarna har det överhanden med 52,5% av alla artiklar. I de norska däremot lyser de med en överraskande frånvaro, endast 9,8% av artiklarna, knappt 10 procent av det kommunalpolitiska innehållet.³⁹

Återigen måste det återopas att en stor skillnad i materialet är att vänta då det inte är något riksdagsval som skall täckas i de norska tidningarna, men också att det talades om ett val som i övriga media koloniserades av rikspolitiken i Norge. Denna återkommande trend och förmodade skillnad i fokus mellan lokalpressen och övriga media slår mig som väl värd att undersöka.

Möjligheten finns att det rör sig om antaganden, då det inte är en del av min studie baserar jag mina gissningar på artiklar ur de norska tidningar jag läst under studiens gång.

Men oavsett detta är den stora skillnaden något som är svårt att förklara utifrån det gemensamma mediasystemet. Trenden inom den demokratiska, korporatistiska modellen beskrivs som att gå emot en ökad kommersialisering och professionalisering.⁴⁰ vilket, allt annat lika, borde ge en likriktning i materialet. Det förefaller då som att en av effekterna av åtskilda valdagar är att kommunalpolitiken ges mer plats i lokalpressen än vad som annars skulle vara fallet.

³⁹ Se Fig.2

⁴⁰ Strömbäck, Kaid. S172.

Politiskt material fördelat över ansvarsområde och tidningar (resultat i procent, N=630)						
	Inget ansvar	EU	Riks	Region	Kommun	Total
Skaraborgs Allehanda	0	0,6	41,1	6,1	52,2	100
Borås Tidning	0	4,3	63,6	7,1	25	100
Romerikes Blad	1,8	0	11,6	10,7	75,9	100
Fedrelandsvennen	1,3	1,3	8,4	5,8	83,1	100
Total	0,6	1,7	34,4	7,1	56	100

Fig. 2 Liknar fördelningen av kommunolitiker. Återigen är Borås Tidning avvikande från övriga tidningar. De norska tidningarna visar betydligt större fokus på kommunalt material.

6.3.3 Bilder och synlighet.

En stor hjälp i att lyfta fram artiklar, göra dem mer synliga och mer berättande och intressanta är att använda sig av bilder. Detta visar på hur en artikel prioriteras då det inte endast gör att artiklen tar mer plats och görs mer synlig, utan också att artikeln kostar mer resurser då det krävt närvaro av en journalist och eventuellt en fotograf vid ett reportage som annars kunde ha gjorts snabbare och enklare. Således är det intressant att titta på hur vanligt det är att lokalpolitiska artiklar åtföljs av bilder, men också hur mycket utrymme artikeln tar upp.

Vad gäller storlek är det enkelt att dra slutsatser om att större artiklar täcker ämnen som är högre prioriterade, när det gäller bilder finns det vissa andra saker att ta under beaktning. Det är väletablerat att bilder gör artiklar mer intressanta för läsare och att en artikel med bild har lättare att fånga folks uppmärksamhet. Av den anledningen kan det ses som ett professionellt tillvägagångsätt att försöka använda bilder i så stor utsträckning som möjligt. Konsekvensen av det kan vara att en artikel prioriteras för att den åtföljs av bra bildmaterial eller att det inte går att tillskriva en artikel särskild prioritering endast för att den har bildmaterial.

Trots detta kvartstår faktum att en artikel med bild får mer uppmärksamhet än en utan vilket gör det intressant att undersöka om det finns skillnader att se mellan de svenska och norska tidningarnas användning av bilder såväl som artiklarnas storlek.

6.3.4 Bilder

Till att börja med kan det sägas att de norska tidningarna använder betydligt fler bilder än sina svenska motparter. De norska tidningarna använde bilder till 85,3% av artiklarna och de svenska tidningarna använde bilder i 51,9% av artiklarna.

En så stor skillnad och ett så konsekvent användande av bilder i de norska tidningarna tyder på en stor skillnad i hur tidningarna resonerar kring layout och bildanvändande i allmänhet vilket gör det svårt att dra slutsatser ifrån en jämförelse. Om de norska tidningarna konsekvent använder sig av bilder i alla fall där det är praktiskt möjligt finns knappast några speciella prioriteringar vad gäller bilder och politiskt material.

Av de svenska artiklarna om kommunalpolitik använde 54,3% bild. I de norska tidningarna använde 85% av artiklarna om kommunalpolitik bild. Oavsett tidningarnas avsikter går de tinte att förneka en betydligt större mängd och andel av kommunala artiklar med bild i de norska tidningarna.

En annan viktig faktor att ta upp i frågan om bilder är huvudaktören i bilderna. Speciellt då mediasystemet såväl som det politiska systemet går emot en högre grad av professionalisering och kommersialisering är det viktigt för politiker att synas och bli igenkända. Personaliseringen av politiken är ännu inte så spridd i lokalpolitiken som den är i den nationella politiken men det lär fortfarande vara viktigt för lokalpolitiker att bli sedda och igenkända. Med tanke på hur begränsade möjligheterna är för lokalpolitiker att synas i tv i någon nämnvärd spridning är tidningarna ett speciellt viktigt medium för dem.

I de svenska tidningarna figurerade rikspolitiker i 50,2% av fallen sdär det gick att identifiera en huvudaktör i bild. Kommunalpolitiker i 42% av fallen, EU-politiker 0,7% och regionalpolitiker 6,3%.

I de norska tidningarna var fördelningen; rikspolitiker 11%, kommunalpolitiker 83,2%, inga EU-politiker och 5,8% regionalpolitiker.⁴¹

Intressant att notera här är att anatalet artiklar med en bild där politiker var huvudaktör var ungefär detsamma i svenska och norska tidningar trots att det totala antalet bilder var signifikant större i de norska tidningarna och andelen bilder per artikel avsevärt större. Totalt sett kan det alltså sägas finnas ett större fokus på att sätta bild till politiker i de svenska tidningarna. Om detta skall tas som ett tecken på ett större fokus på personer och personlighet i svenska tidningar än i norska är kanske för tidigt att säga, men det är ändå intressant att se.

Det är svårt att göra jämförelser med de norska tidningarna när det gäller andelar kommunala och nationella politiker i bild, med tanke på den stora skillnanden i antal artiklar som täcker kommunala respektive nationella frågor mellan de svenska och norska tidningarna. Däremot kan en jämförelse göras på hur stor andel av kommunalpolitiken som illustrerades av bilder på kommunalpolitiker i svenska respektive norska tidningar. Detta stärker de svenska tidningarnas

⁴¹ Se fig.3

tendens att presentera politiker i bild, av 140 artiklar om kommunalpolitik i de svenska tidningarna hade alltså 42% bild på politiker. I de norska tidningarna var 52,4% av 213 kommunpolitiska artiklar försedda med bild på politiker. En något högre andel i de norska tidningarna alltså.

Fördelning av bilder efter tidning och ansvarsområde. (Resultat redovisas i procent, N=416)						
Tidning	Inget ansvar	EU	Riks	Region	Kommunal	Total
Skaraborgs Allehanda	0	1,3	30,8	6,4	61,5	100
Borås Tidning	0	2,7	65,8	6,3	25,2	100
Romerikes Blad	1,9	0	10,5	11,4	76,2	100
Fedrelandsvennen	0,8	0,8	8,2	7,4	82,8	100
Total	0,7	1,2	28,4	7,9	61,8	100

Fig.3 Fördelningen följer det mönster som setts tidigare. Tabellen inkluderar endast artiklar med bild.

6.3.5 Artikelstorlek

Innan jag går på empirin här skall jag förklara hur jag delat in storlekarna på artiklarna. Jag har använt tre kategorier, liten, medel och stor. Den huvudsakliga faktorn har varit andelen av nyhetsutrymmet på sidan. Som lite artikel har jag räknat alla artiklar som tar upp en tredjedel eller mindre av utrymmet, som medel räknas artiklar som tar upp tydligt mer än en tredjedel av utrymmet men mindre än två tredjedelar. Stora artiklar är alla artiklar som tar upp mer än två tredjedelar av utrymmet på en sida.

Här och i samband med bilderna kan vi hitta en av förklaringarna till hur pass mycket färre politiska artiklar som fanns i de norska tidningarna. Vi ser att 43% av artiklarna i de norska tidningarna räknas som stora, emot 25% i de svenska tidningarna. I allmänhet delade de norska tidningarna främst upp sig i stora och små artiklar, med få som kan klassas som medelstora, endast ca 15% jämfört med 23% i de svenska tidningarna som var mer jämt fördelade i storlek. Om man så vill går det att tolka in en större prioritering av politiskt material i de norska tidningarna än i de svenska sett till storleken på artiklarna. Det går dock inte att säga något definitivt om detta utan att ta hänsyn till möjligheten att de norska tidningarna på samma sätt som de konsekvent använde sig av bilder också möjligen konsekvent använder ett större artikelformat än de svenska. Så verkar vara fallet sett till endast de politiska artiklarna.

Däremot kan vi se klara och tydliga skillnader i fördelningen av artikelstorlek över de olika politiska ansvarsområdena. Återigen dominerar kommunalpolitiken i de norska tidningarna där

45% av kommunalpolitiken presenterades i stora artiklar emot 38% av den nationella politiken. I de svenska tidningarna var siffrorna 34% för de kommunala respektive 20% för de nationella.⁴²

Återigen är det inget som överraskar i de svenska tidningarna, riksdagsvalet prioriteras högre och ges mer utrymme. Det är de norska tidningarna som bjuder på intressanta siffror. Att antalet stora artiklar om kommunalpolitiken faktiskt är större än antalet små artiklar antyder en medveten prioritering av material som rör kommunalvalet.

Intressant nog kan detsamma sägas om de svenska tidningarna, där en större andel av artiklarna som handlade om kommunalpolitik var stora än vad som var fallet med artiklar om nationell politik. Faktum är att det gäller även för antalet artiklar, där 44 artiklar om kommunalpolitik var stora jämfört med 38 artiklar om nationell politik.

En förklaring till detta kan vara att kommunalpolitiken ofta hamnar i egna delar av tidningen tillägnade enskilda kommuner, där den inte behöver konkurrera med nationell politik om utrymme, och inte i samma utsträckning med opolitiska frågor heller. Men oavsett detta så får kommunalpolitiken rent utrymmesmässigt en prioritering som den nationella politiken inte får. Den regionala politiken är i stort sett likadant fördelad i alla tidningar, majoriteten av den är fördelad till små artiklar, men i både svenska och norska tidningar finns sju stora artiklar om regionalpolitik.

Fördelning av stora artiklar efter tidning och ansvarsområde (Resultat redovisas i procent, N=206)						
Tidningar	Inget ansvar	EU	Riks	Region	Kommun	Total
Skaraborgs Allehanda	0	2,4	21,4	9,5	66,7	100
Borås Tidning	0	2	59,2	6,1	32,7	100
Romerikes Blad	0	0	9,5	7,9	82,5	100
Fedrelandsvennen	0	1,9	7,7	3,8	86,5	100
Total	0	1,5	23,3	6,8	68,4	100

Fig.4 De norska tidningarna prioriterar kommunala nyheter utrymmesmässigt högre än de svenska, Borås Tidning sticker ut igen med sin låga prioritering av lokalt material. Notera dock att de stora norska artiklarna var fler i antal.

⁴² Se fig.4

6.3.6 Debattartiklar

Till denna kategori har jag valt att inkludera allt material som uttryckligen placerats på en debattsida eller likvärdigt. Insändare är inte inräknade då jag ville fokusera på material som i samtliga fall valts ut av redaktionen för sitt innehåll. Jag ville undvika att riskera en snedvridning av materialet genom inkludering av material som endast tagits med för att fylla utrymme eller där ingen urvalsprocess applicerats på innehållet.

Det fanns stora skillnader i hur tidningarna hanterade debattartiklar, och resultatet av detta är att det fanns betydligt färre debattartiklar i de norska tidningarna, framförallt sticker Romerikes Blad ut eftersom den hade mycket få debattartiklar. Där var fallet ofta krönikeliknande långa artiklar i direkt kontakt med ledarsidan, som ofta inte handlade om politik. Jämförelsen av debattartiklar är därför främst mellan Fedrelandsvennen och de svenska tidningarna, vilket till stor del gör jämförelserna opålitliga. Jag tar ändå med jämförelsen eftersom innehållet i Fedrelandsvennens debattsidor var såpass annorlunda jämfört med de svenska tidningarna.

I de svenska tidningarna fanns ofta samma format men också en mer öppen debattsida som liknade insändarsidorna där materialet oftast signerades av aktiva politiker, till skillnad från insändarsidorna. Den totala andelen debattartiklar av de politiska artiklarna i de svenska tidningarna var 41,8% och i de norska tidningarna 31,2%. (Det kan tilläggas att detta förstås endast är debattartiklar med politiskt material, och att mitt intryck var att det fanns betydligt fler sådana i de svenska tidningarna och att både ledare och debatt i de norska tidningarna hade en märkbart högre andel av opolitiskt material. Det finns visserligen inget data i denna studie för att underbygga detta, men det kan tillsammans med det mindre totala antalet politiska artiklar antyda att kommunalvalet i Norge inte ges samma uppmärksamhet som valet i Sverige ens i lokaltidningarna.)

Fördelningen av kommunalt material i debattartiklarna speglar i stort det övriga materialet i tidningen. I de svenska tidningarna stod den nationella politiken för 58,6% av debattartiklarna emot 29,6% om kommunalpolitik, 7,9% om regionalpolitik och 3,9% om EU.

I de norska tidningarna var fördelningen 81,9% om kommunalpolitik, 9,6% om nationell politik, 4,8% om regionalpolitik och 1,2% om EU.⁴³

Även om det går att debattera huruvida debattartiklar och ledare är redaktionellt material så går det inte att förneka att innehållet säger något om vad såväl tidningen som läsarna och politikerna prioriterar. Debattartiklarna signerades ofta av såväl lokalpolitiker som nationella politiker från någon av täckningskommunerna. Skall man ta debattartiklarna som ett riktmärke på om det kommunala valet väcker intresse hos allmänhet och politiker så verkar det göra så betydligt mer i Norge. Med 68 debattartiklar om kommunalvalet i norska tidningar mot 45 i de svenska verkar engagemanget för kommunalvalet vara betydligt större. Speciellt med hänsyn till att det i de norska tidningarna endast publicerades ungefär hälften så många debattartiklar som i den svenska, och att 92% av dessa publicerades i Fedrelandsvennen.

⁴³ Se fig.5

De svenska siffrorna är också talande i sig. Oavsett om man ska se på debattartiklarna som en indikation på tidningens eller allmänhetens intresse så dominerar rikspolitiken debattsidorna i lokaltidningarna med nästan dubbelt så många inlägg.

Debattartiklar efter tidning och ansvarsområde (resultat redovisas i procent, N=235)						
Tidning	Inget ansvar	EU	Riks	Region	Kommun	Total
Skaraborgs Allehanda	0	0	48,7	5,3	46,1	100
Borås Tidning	0	7,9	68,4	10,5	13,2	100
Romerikes Blad	0	0	50	12,5	37,5	100
Fedrelandsvennen	2,7	1,3	5,3	4	86,7	100
Total	0,9	3	41,3	6,8	48,1	100

Fig.5 Romerikes Blad sticker ut med en otypisk materialfördelning. Notera dock att Romerikes Blad innehöll mycket färre debattartiklar än någon annan tidning, och att detta antyder ett annorlunda användande av åsiktsmaterial som kan påverkat resultatet.

6.3.7 Ledarsidorna

Det första som sticker ut är att det finns en stor skillnad i ledarsidornas fokus mellan de svenska och norska tidningarna. Att det finns fler ledare än tidningar är för att det i vissa fall fanns fler ledare per tidning. I det här fallet ser vi en mycket stor skillnad mellan de svenska och de norska tidningarna. 5,4% av ledarna handlar om kommunalpolitik i svenska tidningar emot 50% i de norska tidningarna.⁴⁴

Jämför detta med ledare om nationella politiska frågor, där siffrorna är 34 svenska mot sex norska. Tidigare forskning visar att svenska ledarsidor i huvudsak fokuserar på nationella politiska frågor under valtider.⁴⁵

Ledaren är just tidningen egen röst, där redaktionen kan uttrycka sina egna åsikter och därav kan man eventuellt dra vissa slutsatser om tidningens fokus. Även om media i det Democratic Corporatist System dras ifrån partipolitik mot professionalisering och politisk partiskhet försvinner från nyhetsrapporteringen finns det andra ideal om politik som kan uttryckas. Anledningen att jag tar upp detta är för att en av förklaringarna till den stora skillnanden i ledarmaterial mellan svenska och norska tidningarna kan ligga i en idealistisk inställning till rapporteringen av kommunala frågor som faktiskt uttrycks direkt i en debattartikel skriven av

⁴⁴ Det är också värt att nämna att Skaraborgs Allehanda och Fedrelandsvennen hade betydligt färre politiska ledare än de två andra tidningarna, åtta och sju. 100% av de politiska ledarna i Skaraborgs Allehanda handlade om nationella frågor, endast 57% i Fedrelandsvennen.

⁴⁵ Bengt Johansson (Henric Oscarsson red) 2001, s196.

Romerikes blads politiska redaktör som uttryckligen säger att den nationella politiken borde hålla sig utanför de lokala och regionala valen.

Denna studie ämnar inte undersöka ideologiska ståndpunkter hos redaktörer, men en fråga som är värd att ställa är om denna inställning är sannolik eller ens möjlig i ett politiskt system med gemensamma valdagar. Är det möjligt för en redaktör för en svensk lokaltidning att medvetet prioritera lokalt politiskt material över nationell politik om det är både riksdags och kommunalval samtidigt?

Vad vi klart ser är i alla fall att de svenska tidningarnas ledare är nästan uteslutande fixerade på nationell politik, medan de norska varierar mellan kommunalpolitik och opolitiska frågor. Inga regionspolitiska frågor lyfts i svenska ledare, men sju i norska, 23,7% av alla politiska ledare. Oavsett om man tar med fråvaron av ett nationellt val i Norge så verkar redaktionens intresse för kommunal och regional politik vara betydligt större än i Sverige. Ser man till valforskningen så borde det kommunala valet vara ett så kallat second order election i både Sverige och Norge.⁴⁶ Här finns dock motsägelsefulla data, dels i form av valdeltagande, som i Sverige är nästan i nivå med det nationella valet, men i Norge är under 70 procent. Å andra sidan verkar medias prioritering av valen inte överensstämma med valdeltagandet. Andra faktorer spelar säkerligen in, men det verkar inte som att större uppmärksamhet i lokalpressen nödvändigtvis leder till att lokalvalet prioriteras. Däremot kan man agrgumentera för att de som röstar i norska lokalval gör så med mer information än vad svenska medborgare gör.

⁴⁶ Johansson, Artikel 2008.

Placering av artiklar efter land och ansvarsområde.						
(resultat redovisas i procent, N=630)						
Land		Nyhetsartikel	Förstasida	Ledare	Debattartikel	Total
Sverige	Inget Ansvar	0	0	0	0	0
	EU	1,3	0	2,7	3,9	2,5
	Riks	35,6	57,7	91,9	58,6	52,5
	Region	6,7	7,7	0	7,9	6,6
	Kommun	56,4	34,6	5,4	29,6	38,5
	Total	100	100	100	100	100
Norge	Inget Ansvar	0	0	6,7	2,4	1,5
	EU	0,7	0	0	1,2	0,8
	Riks	8,1	5,9	20	9,6	9,8
	Region	6,6	5,9	23,3	4,8	7,9
	Kommun	84,6	88,2	50	81,9	80,1
	Total	100	100	100	100	100

Fig.6 Visar att de norska tidningarna prioriterar kommunalt material högre än de svenska, men att de svenska prioriterar kommunalt nyhetsmaterial över nationellt inom tidningen, men placerar nationellt material mer synligt.

6.4 Rikspolitikens påverkan på kommunalvalet

Det finns två huvudsakliga faktorer som denna studie tittat på för att avgöra om rikspolitiken påverkar hur rapporteringen om kommunalvalet ser ut i de olika tidningarna. I första hand har sakfrågorna undersökts, för att se vilka sakfrågor som dominerar den kommunala politiken och i vilken utsträckning sakfrågor som främst rör den nationella politiken eller valrörelsen rapporteras i kommunalnyheterna. Därefter har en undersökning gjorts av hur ofta lokalpolitiker uttalat sig om nationella frågor i tidningarna.

6.4.1 Sakfrågor⁴⁷

När det gäller sakfrågorna finns det tre frågor som är speciellt intressanta att undersöka. Det första är att identifiera vilka frågor som dominerar de olika politiska ansvarsområdena. Detta är sådant som är väl belagt i tidigare studier av svenska tidningar, exempelvis skola, vårdfrågor, kulturfrågor, fritidsfrågor och kommunikationsfrågor.⁴⁸ En jämförelse mellan svenska och norska lokaltidningar vore intressant. Rent politiskt är de olika ansvarsområden ungefär desamma, vilket borde innebära att sakfrågor som är intressanta för den kommunalpolitiska nyhetsrapporteringen i Sverige också borde vara intressanta i Norge.

Därför kommer den andra frågan; om de skilda valdagarna gör någon skillnad i vilka sakfrågor som rapporteras. Det som kan tänkas hända är att den nationella politiken tillåts kolonisera lokalpolitiken till varierande grader i Sverige eller Norge. Vi har sett att kommunpolitiken och den nationella politiken ligger på relativt jämn fot i Sverige, och att den norska rapporteringen helt domineras av kommunalpolitiken. Detta kan närmare undersökas genom att identifiera vilka sakfrågor som är distinktiva för den nationella politiken och ligger på en nationell ansvarsnivå, och sedan se om de dyker upp i rapporteringen om den kommunala politiken.

Den tredje vägen som kan hjälpa till att identifiera sådan kolonisering av lokalpolitiken är att undersöka huvudaktörerna och se vilka frågor de väljer att ta upp. T.ex kan det vara upplysande att se vilka frågor kommunalpolitikerna helst talar om i media.

6.4.2 Sakfrågornas fördelning.

Innan jag inleder detta stycke kan det vara värt att återigen nämna hur sakfrågorna kategoriserats. För att lättare kunna placera denna studie som en del i ett större sammanhang använder jag mig av en förenklad version av en lista av sakfrågor som använts i stor omfattning vid undersökningar gjorda på svensk dagspress. Detta för att underlätta jämförelser.

⁴⁷ Alla tabeller som behandlar sakfrågorna är placerade i bilagan av utrymmesskäl. Se Fig.1 i bilagan.

⁴⁸ Johansson, -97, s69

Det nationella ansvarsområdet

Sverige

Den största posten här var klart artiklar om tabbar och affärer, det vill säga politiska skandaler av varierande storlek. 17,3% av artiklarna handlade om sådana frågor. Till detta kan nämnas att det under denna valrörelse skedde en omfattande skandal där folkpartister fick tillgång till ett inlogg på socialdemokraternas privata nätverk, vilket innebar omfattande rapportering av de skandalen. Övriga sakfrågor som ble mycket omskrivna på en nationell nivå var: valrörelsen som företeelse, regeringsfrågan på nationell nivå och skattefrågor. Samtliga dessa fick ungefär 10-11% av utrymmet var. Sedan var det ytterligare ett stort steg ner till de övriga sakfrågor som fick utrymme i den nationella politiska diskussionen: Sysselsättning och näringspolitik, skolfrågor, invandrarfrågor, miljöfrågor och sakfrågeuppräkningsfrågor. (med sakfrågeuppräkningsfrågor menas då ett antal sakfrågor räknas upp som en del av en större fråga, t.ex då viktiga frågor i ett partiprogram räknas upp.) Dessa fick ca 5% var av utrymmet.

Norge

Då antalet artiklar om nationella frågor i de norska tidningarna var mycket lågt är det svårt att peka på något som karaktäristiskt för denna rapportering, det enda som stod ut på något sätt var valrörelsen som företeelse, som fick fem artiklar. De enda övriga frågor som fick fler än en artikel var ekonomi, invandrarfrågor och polis & rättsväsende.

Det kommunala ansvarsområdet

Sverige

De dominerande sakfrågorna här var: kommunalpolitiska frågor, regeringsfrågan på kommunalnivå och sakfrågeuppräkningsfrågor. Alla tre låg runt 14-15% av de kommunala artiklarna. Därefter kommer miljöfrågor med 10%, vårdfrågor med 7,9%, valrörelsen som företeelse med 7,1% och sysselsättning med 5%. Det vi ser här är att de kommunalpolitiska frågorna till viss del följer de nationalpolitiska sakfrågorna. Den tydligaste skillnaden ligger i en väldigt sparsam rapportering om skandaler på den kommunala nivån jämfört med den nationella, endast 5 artiklar mot 38. Detta trots att den ovan nämnda skandalen delvis utspelade sig inom en av tidningarnas täckningsområde. Områden som var intressanta för både den nationella och lokala politiska rapporteringen var sakfrågeuppräkningsfrågor, valrörelsen som företeelse och sysselsättningsfrågor.

Norge

Det större materialet i de norska tidningarna speglas också i en större spridning av sakfrågorna. Nästan alla kategorier av sakfrågor var här omnämnda i åtminstone en artikel. Det överlägset största posten var den kommunala regeringsfrågan, som var huvudämne för 17,8% av artiklarna. Därefter kommer kommunalpolitiska frågor och valrörelsen som företeelse med ca 9% av artiklarna var.

Det är på nästa nivå vi ser en betydligt större spridning. Där fick vårdfrågor, skol och utbildningsfrågor, kultur och fritidsfrågor, bostadsfrågor, miljöfrågor och demokrati och inflytandefrågor mellan 5 och 7% av artiklarna var.

6.4.3 Svenska och Norska sakfrågor

Antagandet att de svenska och norska tidningarna skulle fokusera på samma sakfrågor i sitt kommunalpolitiska material verkar vara korrekt. Samma tre sakfrågor toppar listorna för alla tidningarna. Den större mängden kommunala artiklar i de norska tidningarna kan antas ha bidragit till en större spridning i sakfrågorna. Vissa skillnader finns mellan tidningarna, men i de mest framträdande frågorna överensstämmer de svenska och norska tidningarna.

Om vi utgår ifrån att den större mängden och andelen artiklar om kommunalpolitik är ett resultat av de skilda valdagarna kan vi också rimligtvis dra slutsatsen att detta kan leda till en något större förekomst av artiklar som inte faller under de kategorier som bedöms som de mest nyhetsvärdiga. Dominansen av kommunala sakfrågor i det kommunala materialet antyder också att föreställningen att kommunalpolitiken domineras av rikspolitiska frågor i media inte verkar stämma. Tittar vi dessutom på hur fördelningen av sakfrågor ser ut ordnat efter huvudaktör ser vi att kommunalpolitikerna i media huvudsakligen intresserat sig för och figurerat i kommunala frågor med endast få undantag. I de svenska tidningarna finns en liten avvikelse där kommunpolitiker figurerat i skattfrågor till högre grad än vad skattefrågor figurerade i den kommunala rapporteringen. Detsamma gäller för de norska tidningarna med en mindre avvikelse av ungefär samma magnitud där kommunalpolitiker uttalade sig om ekonomi och finanspolitik utanför den kommunala sektorn. (tabell i bilagan.)

Utifrån dessa data är det svårt att spekulera om i hur stor grad gemensam eller skilda valdagar påverkar vilka sakfrågor som lyfts. De kommunala frågorna får andelsmässig ungefär samma utrymme i de svenska som i de norska tidningarna, vad det gäller sakfrågor verkar kommunalpolitikerna i huvudsak hålla sig till frågor som rör just kommunalpolitiken. Dock får vi tänka på att detta endast handlar om jämförelser baserade på vad nationella och kommunala politiker väljer att tala om, det representerar inte nödvändigtvis en korrekt bild av vad som faktiskt är nationell och kommunal politik i tidningarna. Tar vi däremot en titt på hur ofta kommunalpolitikerna dyker upp som huvudaktörer i frågor som faller under det nationella ansvarsområdet ser vi en viss skillnad. I de svenska tidningarna faller 17% av de artiklar där en kommunpolitiker är huvudaktör under det nationella ansvarsområdet, till skillnad från de norska tidningarna där siffran endast är 3,5%. Alltså verkar det som att kommunalpolitikerna är mer benägna att tala om nationella frågor i Sverige än i Norge. Givet då att det under en delad valrörelse finns mer nationell politik för kommunalpolitikerna att prata om. Detta tyder på att den gemensamma valdagen gör att valkampanjen för riksdagsvalet till viss del färgar den kommunalpolitiska valrörelsen även i media, men att den norska kommunala valrörelsen i större utsträckning handlar om kommunala frågor.

6.5 Professionalisering och kommersialisering

6.5.1 Tabbar och valrörelsen

Tidigare diskuterades det mediasystem som Sverige och Norge är en del av, the democratic corporatist model, utifrån flera kriterier. En av de viktigare slutsatserna som Hallin och Mancini⁴⁹ drar och som också tas upp i Strömbäcks sammanfattning av det svenska mediasystemet är att systemet går emot en ökad professionalisering och kommersialisering.

Sverige och Norge delar ett mediasystem, men har då skillnaden i det politiska systemet, de skilda valdagarna, påverkat medias kommersialisering? Det som kännetecknar kommersialiseringen är som tidigare nämnts bl.a polarisering, opartiskhet, förenklade narrativ och en framställning av politiken som ett spel. I denna studie går det att titta på sådant som hur vanligt det är för artiklar att fokusera på sådant som tillåter denna förenkling av valet till ett politiskt spel, som hur ofta opinionsmätningar och skandaler förekommer, och hur många artiklar som handlar om valrörelsen snarare än sakfrågor.

Tittar vi en gång till på fördelningen av sakfrågor ser vi att i de svenska tidningarna handlade så många som 74 artiklar av 364 om valrörelsen och skandaler, 20,1% av alla politiska artiklar. Närmare bestämt 32 om valrörelsen som företeelse, 38 om affärer och tabbar och 4 om opinionsundersökningar.

Vad som kan noteras är att den stora majoriteten av dessa artiklar handlade om den nationella politiken. 20 av artiklarna om valrörelsen som företeelse, 3 av opinionsundersökningarna och 33 av skandalartiklarna handlade om nationell politik, 56 artiklar, 75% totalt. Fördelningen i den kommunala politiken var tio artiklar om valrörelsen som företeelse, fem om affärer och tabbar och en opinionsundersökning.

I de norska tidningarna var den totala siffran 45 artiklar, 17% av det totala antalet politiska artiklar. Sammanlagt handlade 27 artiklar om valrörelsen som företeelse, 12 om affärer och tabbar och tre om opinionsundersökningar. Av de nationella artiklarna handlade fem om valrörelsen som företeelse, fyra om affärer och tabbar och ingen om opinionsundersökningar, alltså 20% av allt skandalmaterial som var nationalpolitiskt. Inom det kommunala ansvarsområdet var det 20 artiklar om valrörelsen som företeelse, sju om affärer och tabbar och tre om opinionsundersökningar, 80% av det skandalpolitiska materialet.

6.5.2 Spel i kommunalpolitiken

Att göra en jämförelse mellan den svenska och norska rikspolitiken är knappast intressant när skillnanden i antalet artiklar är så stor. Tittar vi däremot på den svenska nationella politiken ser vi klart och tydligt att trenden att porträttera politik som ett spel håller fast här. 20% av all politisk rapportering följer detta mönster och nästan 30% av den nationella politiska rapporteringen, jämfört med 11,4% av den kommunala rapporteringen. Porträtteringen av politik som ett spel är ett led i kommersialiseringen av medierna för att denna typ av rapportering har ekonomiska

⁴⁹ Comparing Media Systems, 2004

föredelar.⁵⁰ Frågan kan då ställas om denna fördelning av det mer kommersiellt gångbara materialet är för att rikspolitiken är lättare att dramatisera eller om det kan vara så att den prioriteras för att den antas sälja bättre?

Till viss del kan förstås denna fördelning förklaras genom den stora skandal rörande dataintrånget i Socialdemokraternas intranät som uppdagades under denna valrörelse, och på så sätt laddade rikspolitiken med skandalstoff.

Men då måste det ändå tas med i beräkningarna att denna skandal delvis ägde rum inom en av tidningarnas täckningsområde, och att rapporteringen om den kommunala politiken ändå bara skrev fem artiklar om skandaler. Är det så att tidningarna medvetet undviker att skriva om den kommunala politiken som ett spel? Eller lämpar den sig kanske inte för denna typ av dramatisering?

Bristen på artiklar om den nationella politiken i de norska tidningarna öppnar dock för en intressant jämförelse i kommunalpolitiken här. Tittar vi på fördelningen av artiklar om valrörelsen och skandaler ser vi att 14,1% av den kommunala rapporteringen faller under dessa kategorier, jämfört med 11,4% av den svenska kommunala rapporteringen.

Det syns alltså ingen speciellt stor skillnad i hur stor andel av kommunalpolitiken som omskrivs som ett spel oavsett om den kommunala valrörelsen sker samtidigt som den nationella.

6.6 Ansvarsutkrävande

Massmedia är medborgarnas huvudsakliga källa till information om de olika valen, så medias utformning av sin valrapportering har mycket med själva valresultaten att göra. När vi då nu har sett att såväl rapporteringen av rikspolitiken som den kommunala politiken prioriterar skandalarapportering och beskrivningar av valrörelsen som företeelse, finns det något som pekar på att tidningarna lever upp till det ansvar de har gentemot sina läsare att informera?

Frågan är först vad som skall tas som en indikator på mer informativ journalism?

Jag har valt att titta på följande faktorer: den totala andelen sakfrågor, placeringen av sakfrågor och hur synliga sakfrågor är jämfört med andra frågor.

6.6.1 Andelen sakfrågor

I de svenska tidningarna handlade 72,9% av de kommunalpolitiska artiklarna om sakfrågor, 15% om den kommunala regeringsfrågan som inte nödvändigtvis behandlar sakfrågor, 11,4% är som tidigare noterat artiklar som behandlar valrörelsen som ett spel. 0,7% av artiklarna behandlade ingen sakfråga.

I de norska tidningarna 32,5 handlade 67,5% av de kommunalpolitiska artiklarna om sakfrågor, 17,8% om den kommunala regeringsfrågan och 14,1% om valrörelsen som spel. 0,5% behandlade ingen sakfråga.

Det är klart att även om trenden på senare år är att mediasystemet går emot en allt större kommersialisering och att det syns som en ökning i spelinriktad nyhetsrapportering så är

⁵⁰ Bengt Johansson (Henric Oscarsson, red) 2001 s188.

fortfarande sakfrågorna det viktigaste i kommunalpolitiken sett till mängden material i både Sverige och Norge. Som vi såg tidigare så tenderar den spelinriktade rapporteringen att vara mest framträdande i det högst prioriterade materialet. Alltså avspeglas den högre prioriteringen av kommunalvalet i de norska tidningarna i att de också har en något högre procent artiklar med spelfokus.

6.6.2 Placering av kommunala sakfrågor

Sverige

I de svenska tidningarna hamnade 6,3% av artiklarna om kommunalpolitik på förstasidan. Av dessa porträtterade två kommunalpolitiken som ett spel, tre artiklar handlade om den kommunala regeringsfrågan. Endast fyra av de nio artiklarna behandlade rena sakfrågor, 2,8% av alla de kommunalpolitiska artiklarna.

Vad gäller åsiktsmaterial handlade endast två svenska ledare om kommunalpolitik, en av dessa handlade om den kommunala regeringsfrågan, den andra om familjepolitik, alltså 0,7% av alla kommunalpolitiska artiklar.

Debattartiklarna utgjorde 31,5% av det kommunala politiska materialet i de svenska tidningarna. Av dessa 45 artiklar handlade 6,7% om valrörelsen som företeelse och 13,3% om den kommunala regeringsfrågan. Alltså behandlade minst 80% av debattartiklarna sakfrågor, vilket utgör 25,2% av den totala mängden kommunalpolitiska artiklar.

Övriga artiklar om kommunalpolitik utgjorde 58,8% av det kommunala materialet. Av dessa handlade 13,1% om valrörelsen som ett spel, ytterligare 13,1% handlade om den kommunala regeringsfrågan. Alltså handlade 73,9% av de kommunala nyhetsartiklarna i inlagan om sakfrågor, totalt 43,4% av alla kommunalpolitiska artiklar.

Norge

Av de norska kommunalpolitiska artiklarna hamnade 6,9% på förstasidan, 15 artiklar totalt. Av dessa handlade fyra om politiken som spel och två om den kommunala regeringsfrågan. Alltså hamnade nio kommunalpolitiska artiklar om sakfrågor på framsidan, 4,14% av alla kommunalpolitiska artiklar.

Ledarna utgjorde totalt 6,9% av det kommunalpolitiska materialet, dvs 15 stycken. Fyra av dessa handlade om valrörelsen som företeelse och tre om den kommunala regeringsfrågan. Det lämnar åtta stycken, 3,7% av det kommunala materialet.

Debattartiklarna var 68 till antalet, 31,3% av allt kommunalt material. Av dessa handlade tio om valrörelsen som spel och 4 om den kommunala regeringsfrågan. Det lämnar 54 artiklar, 79,4%, som handlade om sakfrågor. Totalt alltså 24,4% av de kommunala artiklarna.

De kommunala nyhetsartiklarna i inlagan utgjorde 52% av alla kommunala artiklar, av dessa handlade 10,5% om politiken som spel och 25,2% om den kommunala regeringsfrågan. Det lämnar 64,3% av materialet som handlade om rena sakfrågor. Totalt 34% av det kommunala materialet.

Det vi kan se av det här är att de norska tidningarna tenderar att oftare lyfta fram kommunalpolitiska sakfrågor i ledare och på förstasidan, men att de svenska tidningarna hade mer fokus på sakfrågor i nyhetsartiklarna i inlagan än de norska. Jag diskuterade tidigare möjligheten att i avsaknaden av ett nationellt val i de norska tidningarna så kan eventuellt de metoder som används för att förenkla den nationella politiken överföras på det kommunala valet. Detta kan vara anledningen till att kommunalvalet här lyfts fram som mer kommersiellt gångbart i ledare och på förstasidor, men att det också till större grad blir förenklat. Fördelningen av debattartiklarna var ungefär densamma.

6.6.3 Sakfrågornas synlighet

För att avgöra hur synliga sakfrågorna varit jämfört med andra artiklar tittar jag på om de var försedda med bild och hur stora de olika artiklarna var.

Sverige

De svenska tidningarna använde som tidigare nämnts inte bilder i samma utsträckning som de norska. Av alla kommunala artiklar var 53% försedda med bild. Av dessa bilder var 6,5% satta till artiklar som handlade om valrörelsen som spel och 17,1% till den kommunala regeringsfrågan. Det lämnar 58 kommunala artiklar om sakfrågor med bild, vilket innebär att ca 56% av alla kommunala artiklar om sakfrågor var försedda med bild.

Vad gäller storlek på artiklar så var 44 av de kommunalpolitiska artiklarna i de svenska tidningarna inom kategorin stora, dvs ca 31%. Av dessa var 6,8% om valrörelsen som företeelse och 20,5% om den kommunala regeringsfrågan. Det lämnar 32 artiklar, 22% av det totala antalet kommunala artiklar som handlade om sakfrågor och gavs stort utrymme.

Norge

I de norska tidningarna sattes bild till 181 av de kommunala artiklarna, 83%. Av dessa var 12,8% om valrörelsen som ett spel och 19,9% om den kommunala regeringsfrågan. Således var 53,8% av alla kommunalpolitiska artiklar om sakfrågor och satta med bild.

Vad gäller storlek på artiklarna var 97 av de kommunala artiklarna i de norska tidningarna i kategorin stora, 44,6% av alla kommunala artiklar. Av dessa handlade 17,6% om politiken som spel och 14,4% om den kommunala regeringsfrågan. Detta lämnar 66 artiklar om kommunalpolitik som handlar om sakfrågor och faller under kategorin stora, 30,3% av alla kommunala artiklar.

Ska man dra några slutsatser ifrån detta material så är det att på de flesta områden fanns det inga större skillnader. Det som är intressantast att notera är hur det ser ut på förstasidan och på ledarsidorna. De norska tidningarna hade märkbart mer kommunala sakfrågor på förstasidorna än de svenska, och mycket större kommunalt material överhuvudtaget på ledarsidorna. Värt att notera är att över 50% av det kommunala materialet på de norska ledarsidorna handlade om sakfrågor. I allmänhet dominerades det lokala materialet av sakfrågor, mer så i de svenska tidningarna än i de norska, men de norska tidningarna prioriterade sakfrågor högre vad gäller utrymme, synlighet och placering än vad de svenska gjorde.

7. Slutsatser

Med allt detta data, vad har det då sagt om frågeställningarna? Här nedan kommer jag att gå igenom de ställda frågorna en efter en och försöka visa vilka svar empirin har gett, och om det är tillräckligt för att uppnå studiens syfte. Gör de separata valdagarna skillnad för lokaltidningarnas rapportering?

7.1 Uppmärksamhet och utrymme

Hur stor uppmärksamhet ges kommunalpolitiken i de norska respektive svenska tidningarna? *Här avses att ta reda på om skillnanden i det politiska systemet har en märkbar skillnad på hur lokalpolitiskt material prioriteras i fråga om placering, utrymme, åsiktsmaterial, bilder och andra faktorer som påverkar materialets synlighet och som reflekterar en prioritering av tidningen.*

Har denna fråga besvarats? Vi har under alla omständigheter sett att det finns skillnader. Den största och mest påtagliga är kanske mängden kommunalpolitiskt material, 80% av allt politiskt material i de norska tidningarna och 38% i de svenska. En klar indikation på vad som ses som viktigast.

Placeringen av kommunalt material var också intressant att se. På förstasidorna satte de norska tidningarna 87 endast upp 65% av antalet svenska politiska artiklar, men 88% av det norska politiska förstasidesmaterialet var kommunalt, jämfört med 35% av det svenska.

När det kommer till åsiktsmaterialet var det svårare att dra slutsatser på grund av den stora skillnaden från tidning till tidning i hur åsiktsmaterialet hanterades. Det som däremot syntes klart och tydligt oavsett hur materialet är fördelat var att 50% av ledarmaterialet i de norska tidningarna handlade om kommunalpolitik och endast 5,4% i de svenska tidningarna.

Jag undviker att dra några specifika slutsatser om debattartiklarna då skillnaden var för stor mellan de norska tidningarna för att uttala sig om de skilda valdagarnas påverkan.

Vad gäller bilder så var det också lätt att se skillnader. Av de svenska artiklarna om kommunalpolitik använde 54,3% bild. I de norska tidningarna använde 85% av artiklarna om kommunalpolitik bild. I de svenska tidningarna hade också 51% av de nationella artiklarna bild, en jämn fördelning, i de norska hade 80% av de nationella artiklarna bild. Så det var lätt att se skillnader, men endast i användandet av bilder, ingen märkbar skillnad fanns i prioriteringen av vilka artiklar som fick bild.

Tittar vi däremot på artikelstorlek är skillnaderna mer talande för materialprioritering. 45% av de norska kommunalpolitiska artiklarna kunde klassas som stora, men endast 34% av de svenska. Borås Tidning och Romerikes Blad var här relativt lika varandra i sin prioritering och den stora skillnaden låg mellan Skaraborgs Allehanda och Fedrelandsvennen.

Ska vi utifrån detta dra slutsatser är det klart att det kommunala materialet prioriteras betydligt mer i de norska tidningarna både vad gäller total mängd material och andel av det politiska materialet. På alla undersökta områden syns kommunalpolitiken mer i de norska tidningarna än i de svenska, men också inom de norska tidningarna dominerar det kommunalpolitiska materialet över allt annat politiskt material vilket gör det tydligt att kommunalvalet ses som den viktigaste politiska frågan under lokalvalrörelsen. I de svenska tidningarna är materialet mer jämt fördelat över nyhetsinnehållet, men det rikspolitiska perspektivet dominerar förstasidor och åsiktsmaterial, vilket ger en hänvisning till vad som ses som viktigast för lokaltidningarna och dess läsare. Sett till vad vi stipulerade att vi kunde förvänta oss av resultaten finns vissa överraskningar. Visserligen visste vi att kommunalpolitiken ses som viktiga nyheter för lokaltidningarna, men enligt vad vi vet om andra rangens val och mediasystem fanns det ingen anledning att tro att de norska tidningarna fokuserade så mycket mer på kommunalpolitiken.

7.2 Rikspolitiken i lokalvalet

I hur stor utsträckning påverkar den nationella politiken rapporteringen av lokalpolitik?
Handlar lokalpolitiken om lokala frågor? Tillåts nationella frågor inkräkta på kommunalt material eller sätta agendan för vad som är viktigt i den kommunala rapporteringen? Vilka frågor tar kommunalpolitikerna upp? Skiljer sig detta åt mellan norska och svenska tidningar?

För att svara på denna fråga utgick jag främst från sakfrågor och vilka aktörer som talade om vilka sakfrågor. Tidigare forskning ger oss ett antal områden som vanligtvis dyker upp i kommunalpolitiken. Vi har också de frågor som rent politiskt faller under kommunen eller regionens ansvarsområde.

Vad gäller sakfrågorna i kommunalpolitiken var fördelningen mellan svenska och norska tidningar relativt lik. Den viktigaste frågan var den kommunala regeringsfrågan som gavs 17,8% av utrymmet i de norska tidningarna och 15% i de svenska. Alla de stora frågorna i samtliga tidningars kommunalrapportering handlade om just kommunalpolitik, och inga nämnvärda skillnader framträdde här. I stort sett följde den kommunala rapporteringen av sakfrågor det mönster som setts i tidigare forskning utan påtagliga avvikelser i både norska och svenska tidningar.

Det blir däremot intressantare när vi tittar på vilka frågor som kommunalpolitiker lyft fram i tidningarna. Här ser vi att 17% av de artiklar där en kommunpolitiker är huvudaktör handlar om nationella frågor i de svenska tidningarna, jämfört med 3,5% i de norska.

Skillnaderna är inte lika påtagliga och intressanta här som i den första frågan. Allt vi ser är en tendens att svenska kommunalpolitiker syns uttala sig om nationella frågor oftare i tidningarna än vad fallet är i Norge. Om detta är ett tecken på att nationella frågor tar mer utrymme i rapporteringen om svenska lokala valrörelser är svårt att uttala sig om. Däremot kan vi säga med

stor säkerhet att den norska rapporteringen av lokala val är i stort sett fri från inblandning av nationella intressen i lokaltidningarna.

Sett till tidigare forskning formade jag hypotesen att den norska kommunalpolitiken skulle vara mer påverkad av nationella frågor än den svenska, men så var alltså inte fallet. Trots lägre valdeltagande och avsaknaden av ett nationellt val som kan höja intresset och nyhetsvärdet för det kommunala valet fanns ett starkt fokus på kommunala frågor över nationella.

7.3 Valet som ett spel

Hur påverkas lokalvalen av den ökande kommersialiseringen av media?

I hur stor grad presenteras valet som ett race, ett spel med media som poängräknare och kommentator? Innebär de separata valdagarna en märkbar skillnad i hur denna aspekt av rapporteringen av lokalvalen ser ut?

Denna fråga har sin grund i ett antagande om det samhälleliga ansvar som media inom den demokratiska korporatistiska medieystems-modellen antas ha, och som uttalas i texter som den svenska pressetiken. Det handlar om att ge läsarna, medborgarna, möjligheten att göra ett informerat val på valdagen.

För att svara på denna fråga tittade jag på två saker, hur stor andel av politiken som kan sägas vara informativ, dvs som handlar om sakfrågor, och hur stor del av rapporteringen som antingen handlar om ren spelrapportering.

I de svenska tidningarna handlade så mycket som 20,1% av den politiska rapporteringen om just spelrapportering. I de norska tidningarna var det frågan om 17%. Detta berättar inte hela historien dock. Det visade sig att 75% av spelrapporteringen i de svenska tidningarna handlade om nationell politik, men att i de norska tidningarna var situationen omvänd, där handlade 80% av spelrapporteringen om kommunalpolitik. Totalt handlade 11,4% av den svenska kommunalrapporteringen om speljournalistik, och 14% av den norska. Andelsmässigt är skillnaden mellan det kommunala materialet inte påtaglig. Däremot visar studien att det till viss del går att överföra spelrapporteringen från nationell politik till kommunal politik när inget nationellt val föreligger.

Vad gäller sakfrågor handlade 72,9% av de svenska kommunalpolitiska artiklarna om sakfrågor och 67,5% av de norska. Sakfrågorna prioriterades dock annorlunda, där de norska tidningarna oftare behandlade sakfrågor på förstasidan och i ledarna.

Av detta kan vi se att spelrapporteringen är något mindre totalt sett i de norska tidningarna, och att norska tidningar hellre lyfter fram sakfrågor än de svenska. Men vi ser också att skandalrapporteringen tenderar att fokusera mer på en valrörelse än en annan, och att den nationella valrörelsen är lättare att dramatisera på det sättet. Totalt sett är det svårt att säga att de separata valdagarna innebär en viktig skillnad i hur saklig rapporteringen av kommunalpolitik är.

8. Skilda val för kommunalpolitiken

Slutsatsen av allt detta är, trots farhågorna att den nationella politiken skulle ta över separata kommunalval, att i lokaltidningarna tycks lokalvalet få vara ifred och ta utrymme som i ett land med gemensam valdag är mer fördelat till det nationella valets fördel. Visserligen ges kommunalvalet gott utrymme i de svenska lokaltidningarna och det är mer sakligt än vad som är fallet i de norska lokaltidningarna, och betydligt mer sakligt än den svenska nationella rapporteringen. Men faktum kvarstår att även om färre norskar än svenskar går till lokalval, så verkar de norska lokaltidningarna göra mer för att informera om valet än de svenska. Det verkar vara fallet att de skilda valdagarna ger norska lokaltidningar bättre möjlighet att prioritera de frågor som är viktiga inför lokalvalet. Man kan spekulera om föreställningen att nationella frågor skulle kolonisera lokalvalen kanske främst hör till nationella media, för i lokaltidningarna verkar den inte stämma.

Det skapar då en viss motsägelse om man skall tala om andra rangens val. Förvisso är lokalvalet i Norge ett andra rangens val sett till röstdeltagande, men inte i lokaltidningarnas rapportering.

9. Referenslista

- Asp, Kent. Johansson, Bengt. Larsson, Larsåke. Nära Nyheter: Studier om Kommunajournalistik. Cefos Rapport 9. Göteborgs Universitet. 1997.
- Hallin, Daniel C, Mancini, Paolo. Comparing Media Systems: Three models of Media and Politics. Cambridge University Press, 2004.
- Johansson, Bengt. Second Order Elections. Essä. 2008.
- Johansson, Folke (red). Kommunalvalet 2006: Väljare och partier i den lokala demokratin. Cefos. Göteborgs Universitet. 2010.
- Oscarsson, Henrik (red). Skilda Valdagar och Vårval? Forskningsrapporter utgivna av 1999 års författningsutredning. Statens offentliga Utredningar. Stockholm 2001.
- Strömbäck, Jesper. Aalberg, Toril. Election News Coverage in Democratic Corporatist Countries: A Comparative Study of Sweden and Norway. 2008 Nordic Political Science Association Scandinavian Political Studies, Vol. 31 – No. 1, 2008
- Strömbäck, Jesper. Kaid, Lynda Lee. The Handbook of Election News Coverage Around the World. Routledge. 2008.

9.1 Webbkällor:

<http://www.regjeringen.no/krd/html/valg2007/bf5.html>
<http://www.aviskatalogen.no/>
<http://www.dagspress.se/component/taxonomy/Dagspresskollegiet>
<http://sla.se/>
www.bt.se/
www.rb.no/
www.fvn.no/

Bilaga

Fig 1 Bilaga

			Inget ansvar	EU	Riks	Region	Kommun
Skaraborgs Allehanda	Huvudsakfråga	jordbruk med skogsbruk och fiske	1	2	0	0	3
			100,0%	2,7%	,0%	,0%	1,7%
		Sysselsättning och näringspolitik	0	3	1	5	9
			,0%	4,1%	9,1%	5,3%	5,0%
		ekonomi och finanspolitik	0	1	0	0	1
			,0%	1,4%	,0%	,0%	,6%
		regional och lokaliseringsfrågor	0	0	1	0	1
			,0%	,0%	9,1%	,0%	,6%
		skattefrågor	0	8	0	1	9
			,0%	10,8%	,0%	1,1%	5,0%
		familjepolitiska frågor	0	1	0	0	1
			,0%	1,4%	,0%	,0%	,6%
		vårdfrågor	0	0	3	4	7
			,0%	,0%	27,3%	4,3%	3,9%
		skol och utbildningsfrågor	0	2	1	2	5
			,0%	2,7%	9,1%	2,1%	2,8%
		Kultur och fritidsfrågor	0	3	0	2	5
			,0%	4,1%	,0%	2,1%	2,8%
		miljö	0	3	0	14	17
			,0%	4,1%	,0%	14,9%	9,4%
		kommunikationsfrågor	0	0	0	3	3
			,0%	,0%	,0%	3,2%	1,7%
		invandrarfrågor	0	4	0	0	4
			,0%	5,4%	,0%	,0%	2,2%
		kommunalpolitiska frågor	0	0	0	10	10
			,0%	,0%	,0%	10,6%	5,6%
		polis och rättsväsende	0	1	0	1	2
			,0%	1,4%	,0%	1,1%	1,1%
		försvarsfrågor	0	1	0	0	1
			,0%	1,4%	,0%	,0%	,6%
		utrikes och internationella frågor	0	1	0	0	1
			,0%	1,4%	,0%	,0%	,6%
		arbetslivsfrågor	0	4	0	2	6
	,0%	5,4%	,0%	2,1%	3,3%		
demokrati och inflytandefrågor	0	1	0	1	2		
	,0%	1,4%	,0%	1,1%	1,1%		
regeringsfrågan, statsrådposter - riks	0	2	0	0	2		
	,0%	2,7%	,0%	,0%	1,1%		
regeringsfrågan - region	0	0	2	1	3		
	,0%	,0%	18,2%	1,1%	1,7%		
regeringsfrågan - kommun	0	0	0	14	14		
	,0%	,0%	,0%	14,9%	7,8%		
löntagarfonder	0	1	0	0	1		
	,0%	1,4%	,0%	,0%	,6%		
jämställdhet mellan män och kvinnor	0	2	1	1	4		
	,0%	2,7%	9,1%	1,1%	2,2%		
energifrågan	0	3	0	2	5		
	,0%	4,1%	,0%	2,1%	2,8%		
valrörelsen som företeelse	0	8	1	6	15		
	,0%	10,8%	9,1%	6,4%	8,3%		
affärer/tabbar	0	17	0	5	22		
	,0%	23,0%	,0%	5,3%	12,2%		
opinionsundersökningar	0	3	0	1	4		

		sakområdesuppräknig	,0%	4,1%	,0%	1,1%	2,2%
			0	3	1	19	23
			,0%	4,1%	9,1%	20,2%	12,8%
	Total		1	74	11	94	180
			100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Borås Tidning	Huvudsakfråga	ingen sakfråga	0	0	0	1	1
			,0%	,0%	,0%	2,2%	,5%
		jordbruk med skogsbruk och fiske	0	2	0	0	2
			,0%	1,7%	,0%	,0%	1,1%
		Sysselsättning och näringspolitik	0	5	1	2	8
			,0%	4,3%	7,7%	4,3%	4,3%
		ekonomi och finanspolitik	0	0	0	1	1
			,0%	,0%	,0%	2,2%	,5%
		skattefrågor	0	12	0	0	12
			,0%	10,3%	,0%	,0%	6,5%
		familjepolitiska frågor	0	2	0	1	3
			,0%	1,7%	,0%	2,2%	1,6%
		vårdfrågor	0	3	4	7	14
			,0%	2,6%	30,8%	15,2%	7,6%
		socialpolitiska frågor	0	3	0	0	3
			,0%	2,6%	,0%	,0%	1,6%
		skol och utbildningsfrågor	0	8	0	4	12
			,0%	6,8%	,0%	8,7%	6,5%
		Kultur och fritidsfrågor	0	0	0	1	1
			,0%	,0%	,0%	2,2%	,5%
		bostadsfrågor	0	1	0	0	1
			,0%	,9%	,0%	,0%	,5%
		miljö	1	5	0	0	6
			12,5%	4,3%	,0%	,0%	3,3%
		massmedier	0	1	0	0	1
			,0%	,9%	,0%	,0%	,5%
		kommunikationsfrågor	0	1	3	0	4
			,0%	,9%	23,1%	,0%	2,2%
		invandrarfrågor	0	7	0	1	8
			,0%	6,0%	,0%	2,2%	4,3%
		kommunalpolitiska frågor	0	0	1	10	11
			,0%	,0%	7,7%	21,7%	6,0%
		polis och rättsväsende	0	1	0	1	2
			,0%	,9%	,0%	2,2%	1,1%
		försvarsfrågor	0	1	0	0	1
			,0%	,9%	,0%	,0%	,5%
arbetslivsfrågor	1	1	0	0	2		
	12,5%	,9%	,0%	,0%	1,1%		
eu-frågor	6	1	0	0	7		
	75,0%	,9%	,0%	,0%	3,8%		
demokrati och inflytandefrågor	0	3	0	2	5		
	,0%	2,6%	,0%	4,3%	2,7%		
regeringsfrågan, statsrådsposter - riks	0	19	0	0	19		
	,0%	16,2%	,0%	,0%	10,3%		
regeringsfrågan - region	0	0	2	0	2		
	,0%	,0%	15,4%	,0%	1,1%		
regeringsfrågan - kommun	0	0	0	7	7		
	,0%	,0%	,0%	15,2%	3,8%		
jämställdhet mellan män och kvinnor	0	2	0	1	3		
	,0%	1,7%	,0%	2,2%	1,6%		
energifrågan	0	3	0	0	3		
	,0%	2,6%	,0%	,0%	1,6%		
allmänideologiska frågor	0	1	0	0	1		
	,0%	,9%	,0%	,0%	,5%		
valrörelsen som företeelse	0	12	1	4	17		
	,0%	10,3%	7,7%	8,7%	9,2%		
affärer/tabbar	0	16	0	0	16		
	,0%	13,7%	,0%	,0%	8,7%		
		sakområdesuppräknig	0	7	1	3	11
			,0%	6,0%	7,7%	6,5%	6,0%
	Total		8	117	13	46	184

Romerikes Blad	Huvudsakfråga		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		ekonomi och finanspolitik	1	0	4	5	
			8,3%	,0%	4,7%	4,5%	
		regional och lokaliseringsfrågor	0	1	0	1	
			,0%	8,3%	,0%	,9%	
		skattefrågor	0	1	1	2	
			,0%	8,3%	1,2%	1,8%	
		vårdfrågor	0	0	3	3	
			,0%	,0%	3,5%	2,7%	
		skol och utbildningsfrågor	0	1	9	10	
			,0%	8,3%	10,6%	9,0%	
		Kultur och fritidsfrågor	0	0	5	5	
			,0%	,0%	5,9%	4,5%	
		bostadsfrågor	0	0	3	3	
			,0%	,0%	3,5%	2,7%	
		miljö	1	0	4	5	
			8,3%	,0%	4,7%	4,5%	
		massmedier	0	0	2	2	
			,0%	,0%	2,4%	1,8%	
		kommunikationsfrågor	0	2	3	5	
			,0%	16,7%	3,5%	4,5%	
		kommunalpolitiska frågor	0	1	8	9	
			,0%	8,3%	9,4%	8,1%	
		polis och rättsväsende	1	0	0	1	
			8,3%	,0%	,0%	,9%	
		demokrati och inflytandefrågor	1	0	5	8	
			8,3%	,0%	5,9%	7,2%	
		regeringsfrågan - region	0	1	0	1	
	,0%	8,3%	,0%	,9%			
regeringsfrågan - kommun	0	1	21	22			
	,0%	8,3%	24,7%	19,8%			
allmänideologiska frågor	0	1	1	2			
	,0%	8,3%	1,2%	1,8%			
valrörelsen som företeelse	4	1	9	14			
	33,3%	8,3%	10,6%	12,6%			
affärer/tabbar	3	1	1	5			
	25,0%	8,3%	1,2%	4,5%			
opinionsundersökningar	0	1	2	3			
	,0%	8,3%	2,4%	2,7%			
sakområdesuppräknig	1	0	4	5			
	8,3%	,0%	4,7%	4,5%			
Total		12	12	85	111		
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
Fedrerlandsvenner	Huvudsakfråga	ingen sakfråga	0	0	1	1	
			,0%	,0%	,0%	,8%	,6%
		Sysselsättning och näringspolitik	0	0	2	2	
			,0%	,0%	,0%	1,6%	1,3%
		ekonomi och finanspolitik	0	1	0	4	
			,0%	7,7%	,0%	2,3%	2,6%
		regional och lokaliseringsfrågor	0	0	1	2	
			,0%	,0%	11,1%	,8%	1,3%
		skattefrågor	0	1	5	6	
			,0%	7,7%	,0%	3,9%	3,9%
		vårdfrågor	0	1	11	13	
			,0%	7,7%	11,1%	8,6%	8,4%
		skol och utbildningsfrågor	0	1	0	6	
			,0%	7,7%	,0%	3,9%	3,9%
		Kultur och fritidsfrågor	0	1	9	10	
			,0%	7,7%	,0%	7,0%	6,5%
		bostadsfrågor	0	0	7	7	
			,0%	,0%	,0%	5,5%	4,5%
		miljö	0	0	10	11	
			,0%	,0%	11,1%	7,8%	7,1%
religion	1	0	4	5			
	50,0%	,0%	,0%	3,1%	3,2%		
massmedier	0	0	0	1			

			,0%	,0%	,0%	,0%	,6%
		kommunikationsfrågor	0	0	4	4	8
			,0%	,0%	44,4%	3,1%	5,2%
		invandrarfrågor	0	3	0	1	4
			,0%	23,1%	,0%	,8%	2,6%
		kommunalpolitiska frågor	0	1	0	11	12
			,0%	7,7%	,0%	8,6%	7,8%
		polis och rättsväsende	0	1	0	7	8
			,0%	7,7%	,0%	5,5%	5,2%
		försvarsfrågor	0	1	0	0	1
			,0%	7,7%	,0%	,0%	,6%
		eu-frågor	1	0	0	0	1
			50,0%	,0%	,0%	,0%	,6%
		demokrati och inflytandefrågor	0	0	0	6	6
			,0%	,0%	,0%	4,7%	3,9%
		regeringsfrågan - kommun	0	0	0	17	17
			,0%	,0%	,0%	13,3%	11,0%
		jämställdhet mellan män och kvinnor	0	0	0	1	1
			,0%	,0%	,0%	,8%	,6%
		allmänideologiska frågor	0	0	0	2	2
			,0%	,0%	,0%	1,6%	1,3%
		valrörelsen som företeelse	0	1	0	11	13
			,0%	7,7%	,0%	8,6%	8,4%
		affärer/tabbar	0	1	0	6	7
			,0%	7,7%	,0%	4,7%	4,5%
		opinionsundersökningar	0	0	2	1	3
			,0%	,0%	22,2%	,8%	1,9%
		sakområdesuppräknig	0	0	0	3	3
			,0%	,0%	,0%	2,3%	1,9%
	Total		2	13	9	128	154
			100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Total	Huvudsakfråga	ingen sakfråga	0	0	0	2	2
			,0%	,0%	,0%	,6%	,3%
		jordbruk med skogsbruk och fiske	1	4	0	0	5
			9,1%	1,9%	,0%	,0%	,8%
		Sysselsättning och näringspolitik	0	8	2	9	19
			,0%	3,7%	4,4%	2,5%	3,0%
		ekonomi och finanspolitik	0	3	0	8	11
			,0%	1,4%	,0%	2,3%	1,7%
		regional och lokaliseringsfrågor	0	0	3	1	4
			,0%	,0%	6,7%	,3%	,6%
		skattefrågor	0	21	1	7	29
			,0%	9,7%	2,2%	2,0%	4,6%
		familjepolitiska frågor	0	3	0	1	4
			,0%	1,4%	,0%	,3%	,6%
		vårdfrågor	0	4	8	25	37
			,0%	1,9%	17,8%	7,1%	5,9%
		socialpolitiska frågor	0	3	0	0	3
			,0%	1,4%	,0%	,0%	,5%
		skol och utbildningsfrågor	0	11	2	20	33
			,0%	5,1%	4,4%	5,7%	5,2%
		Kultur och fritidsfrågor	0	4	0	17	21
			,0%	1,9%	,0%	4,8%	3,3%
		bostadsfrågor	0	1	0	10	11
			,0%	,5%	,0%	2,8%	1,7%
		miljö	1	9	1	28	39
			9,1%	4,2%	2,2%	7,9%	6,2%
		religion	1	0	0	4	5
			9,1%	,0%	,0%	1,1%	,8%
		massmedier	0	1	0	2	4
			,0%	,5%	,0%	,6%	,6%
		kommunikationsfrågor	0	1	9	10	20
			,0%	,5%	20,0%	2,8%	3,2%
		invandrarfrågor	0	14	0	2	16
			,0%	6,5%	,0%	,6%	2,5%
		kommunalpolitiska	0	1	2	39	42

	frågor	,0%	,5%	4,4%	11,0%	6,7%
	polis och rättsväsende	0	4	0	9	13
		,0%	1,9%	,0%	2,5%	2,1%
	försvarsfrågor	0	3	0	0	3
		,0%	1,4%	,0%	,0%	,5%
	utrikes och internationella frågor	0	1	0	0	1
		,0%	,5%	,0%	,0%	,2%
	arbetslivsfrågor	1	5	0	2	8
		9,1%	2,3%	,0%	,6%	1,3%
	eu-frågor	7	1	0	0	8
		63,6%	,5%	,0%	,0%	1,3%
	demokrati och inflytandefrågor	0	5	0	14	21
		,0%	2,3%	,0%	4,0%	3,3%
	regeringsfrågan, statsrådsposter - riks	0	21	0	0	21
		,0%	9,7%	,0%	,0%	3,3%
	regeringsfrågan - region	0	0	5	1	6
		,0%	,0%	11,1%	,3%	1,0%
	regeringsfrågan - kommun	0	0	1	59	60
		,0%	,0%	2,2%	16,7%	9,5%
	löntagarfonder	0	1	0	0	1
		,0%	,5%	,0%	,0%	,2%
	jämställdhet mellan män och kvinnor	0	4	1	3	8
		,0%	1,9%	2,2%	,8%	1,3%
	energifrågan	0	6	0	2	8
		,0%	2,8%	,0%	,6%	1,3%
	allmänideologiska frågor	0	1	1	3	5
		,0%	,5%	2,2%	,8%	,8%
	valrörelsen som företeelse	0	25	3	30	59
		,0%	11,6%	6,7%	8,5%	9,4%
	affärer/tabbar	0	37	1	12	50
		,0%	17,1%	2,2%	3,4%	7,9%
	opinionsundersökningar	0	3	3	4	10
		,0%	1,4%	6,7%	1,1%	1,6%
	sakområdesuppräknig	0	11	2	29	42
		,0%	5,1%	4,4%	8,2%	6,7%
	Total	11	216	45	353	629
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kodschema

V1 ID-nummer

V2 Tidning

V3 vecka/dag

V4 Förstasida

0 ej förstasida

1 förstasida

V6 Ort (utspelar sig nyheten i utgivningsorten eller ej)

0 ej tillämpligt

1 utgivningsort

2 annan ort

3 annan täckningsort

V7 Aktör

- 0 ingen aktör
- 1 EU-Politiker
- 2 Rikspolitiker
- 3 Regionspolitiker
- 4 Kommunalpolitiker

V8 Ansvarsområde

- 0 inget ansvarsområde pekas ut
- 1 EU
- 2 Riks
- 3 Region
- 4 Kommunal

V9 Huvudfråga

- 0 ingen sakfråga
- 1 Jordbruk med skogsbruk och fiske
- 2 Sysselsättning och näringspolitik
- 3 Ekonomi och finanspolitik
- 4 Regional- och lokaliseringpolitiska frågor
- 5 Skattefrågor
- 6 Familjepolitiska frågor
- 7 Vårdfrågor
- 8 Socialpolitiska frågor
- 9 Skol- och utbildningsfrågor
- 10 Kultur- och fritidsfrågor
- 11 Bostadsfrågor
- 12 Miljöfrågor
- 13 Religion
- 14 Massmedier
- 15 Kommunikationsfrågor
- 16 Invandrarfrågor
- 17 Kommunalpolitiska frågor
- 18 Polis- och rättsväsende
- 19 Försvarsfrågor
- 20 Utrikes- och internationella frågor
- 21 Arbetslivsfrågor
- 22 EU –frågan
- 23 Demokrati- och inflytandefrågor
- 24 Regeringsfrågan, statsrådposter – riks
- 25 Regeringsfrågan – landsting
- 26 Regeringsfrågan – kommun
- 27 Löntagarfonder
- 28 Jämställdhet mellan män och kvinnor
- 29 Energifrågan
- 30 Allmänideologiska frågor

31 Valrörelsen som företeelse

32 "Affärer/tabbar"

33 Opinionsundersökningar

34 Sakområdesuppräknig

v10 Bild

0 ingen bild

1 bild

V11 huvudaktör i bild

0 ingen huvudaktör/annan aktör

1 EU-politiker

2 Rikspolitiker

3 Regionspolitiker

4 Kommunalpolitiker

V12 storlek på artikel

0 liten

1 medel

3 stor

V13 Norsk eller Svensk artikel

0 Svensk

1 Norsk